تحریری کورس مناظرہ

تشریحات النابغۃ
فی
حل المسائل المختلفۃ

من ملفوظات

شیخ الاسلام سلطان المناظرین نابغۃ العصر شیخ القرآن والحدیث شہید ابن شہید

ابو العزیز غلام حضرت غلام الحنفی شہید عرف نابغۃ حفظہ اللہ

محرر و مرتب

سید محمد ثواب

ابن سید اسماعیل بابا صاحب

اولہ حصہ

ناشر

مدرسۃ حدیقۃ الاحناف

For More Books Click On Ghulam Safdar Muhammadi Saifi

مسئلة التبرك بآثار الصالحين :

الحمد لله وحده والصلاة والسلام على من لا نبي بعده ولا رسول بعده وهو خاتم النبيين أما بعد ! فأعوذ بالله من الشيطن الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم : ﴿إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَهُدًى لِلْعَالَمِينَ﴾ سورة آل عمران آيت : .

نن عظيمه مسئله مختلف ومتنازعه بيننا وبين الخصم هغه مسئله د تبرک ده بآثار الصالحين که انبياء عَلَيْهِمُ السَّلَامُ دي او که اولياء کرام دي هر هغه شي چې د هغوي سره وابستگي او تعلق لري که هغه ما بقي د ذات د هغه نه وي ، ويښتان زلفې د هغوي يا ريږ او لاړې د هغوي او که هغه يو شي زائد چې څه نا څه تعلق يې تر دغه ذاته وي. لکه لباس ، عمامه او نعلين .

يا هر هغه موضع چې کوم موضع کې د هغوي جلوس شوې وي دا ټول د برکاتو نه ډک وي ، دا هغه عظيمه مسئله ده چې خصم ټول په کې متفق دي که اشاعتيان دي که جماعة المسلمين دي که اهل حديث دي غير مقلدين حتی چې تبليغي جماعت والامراء ددوي هم تبرک بآثار الصالحين ته د شرک عقيده ساتي نو دا بنيادي مسئله ده بيننا وبين الخصم .

دې ته نسبت د شرک کول عظيم جرم ځکه دي چې انبياء عَلَيْهِمُ السَّلَامُ صحابه کرام اسلاف دامت هغوي ټولو تبرک بآثار الصالحين نيولي او ټول په دې عقيده تير شوې .

من لدن الصحابة إلى اليوم ټول سنيان تبرک بآثار صالحين نيسي که دا عقيده د مشرکينو شي نو په اسلافو د امت کې به يو محدث او فقيه داسې پاتې نه شي چې هغه تبرک نيولي نه وي دوي تبرک ته شرک وايي لهذا ددوي فتوی ده دوي په فتوی نسبت د شرک به ټول امت ته راشي .

دغه عظيمه مسئله مونږ مشتمله کړخوو په چند مباحثو باندې :

هر چې مبحث اول دي هغه په معنی لغوي د برکت کې او تحقيق لغوي او دا چې د برکت ماده په کومو مادو کې راځي ، په کومو ابوابو کې راځي او هر باب کې ددې يوه خپله معنی وي او هغه څه ده .

دوهم باب يا مبحث مشتمل دي په دې باندې چې نسبت د مبارک غير الله ته دا جائز ده

For More Books Click On Ghulam Safdar Muhammadi Saifi

سږي مخلوق ته مبارک وویلې شي استدلال ددې د کتاب الله نه سره د ذکر د اقوالو د مفسرینو نه تائیداً.

دریم ثبوت د تبرک بآثار الصالحین په آحادیثو مبارکو باندې، ګڼ تعداد روایات د بخاري شریف او د مسلم شریف به راشي چې صحابه کرامو د رحمة للعالمین په آثارو تبرکات نیولي دي.

او څلورم ثبوت د تبرک د عامة الفقهاء والمحدثین او عامو مصنفینو نه د هغوي اقوال به ددې متعلق ذکر شي.

المبحث الأول: تحقیق البرکة:

اصل کې برکت لغتاً دوه معانیو کې مستعمل ده یو راځي په معنی د دوام او ثبات باندې ماخوذ ددې قول د عربانو نه چې:

برك البعير و برك الماء اى داوم وثبت.

معنی باندې دغه معنی تفسیر فتح القدیر جلد ۵ صفحه ۱۴۳ ذکر کړي.

دوهمه لغوي معنی ددغه مادې د برکت په معنی د نماء او زیادت مونږ چې دلته مسئله د برکت زیر بحث ګرځولې هغه برکت په معنی د دوام او ثبات سره نه دي هغه برکت په معنی ثاني نماء او زیادت سره دي دغه د برکت ماده په معنی د نماء او زیادت سره.

په څو بابونو کې مستعملیږي: کله دا راځي په باب د تفعیل کې مراد د هغې نه دعا بالبرکة وي تبریک معنی څه: اى دعا له بالبركة.

او کله دا په باب د مفاعلې کې راځي بیا یې تعدیت دریوو حروفو جارو سره کیدې شي په لام سره په فاء سره په علیٰ سره: بارك الله لك، بارك الله عليك، بارك الله فيك.

او که دغه ماده مستعمله شي په باب د تفاعل کې تبارک کله چې دا په باب د تفاعل کې مستعمله شي او نسبت یې شوې وي باري تعالی ته په معنی د تقدس وتطهر وتنزه سره:

تبارك الله، تبارك الذي بيده الملك، په معنی د تقدس وتنزه و تعاظم وتعالی سره.

For More Books Click On Ghulam Safdar Muhammadi Saifi

او څلورم دغه ماده د برکت مستعملیږي په باب د تفعل کې په معنی د تبرک سره برکت ماده په باب د تفعل کې په معنی د تیمن سره : تبرك به ای تیمن به ، برکت یې پرې حاصل کړ .

دغه ګل معاني ذکر کړي صحاح د لغتو کتاب جلد ۱ صفحه ۲۰ او لسان العرب جلد ۹ صفحه ۱۶۸.

د قاموس جلد اول صفحه ۱۲۰۴ صفحه په ورقاتو ستاسو کې د برکت دغې معانیو ته اشاره شوې :

البركة ، محركة النماء والزيادة والسعادة والتبريك الدعاء بها بالبركة .

تبریک مبارک شو تبارك الله باب تفعل ته چې لاړې .

وتبارك تقدس وتنزه صفة خاصة بالله تعالى.

د معجم الوسیط جلد ۱ صفحه ۵۱ :

تبارك تقدس وتطهر ورتفع تبارك الذي بيده الملك .

دغه معنی مراد ده .

د معنی لغوي د برکت او استعمال د دغه برکت په مختلفو بابونو کې په خپلو معانیو سره مونږ او تاسو ته د مخالفینو د خصم کل استدلالات را باطلوي هغوي برکت او تبرک بآثار الصالحين ته چې شرک وايي نو هغوي د پاره معظم په دلائلو د قرآن عظيم الشان نصوصو کې :

تبارك الذي بيده الملك ، يا تبارك الله احسن الخالقين ، يا تَبَارَكَ الَّذِي جَعَلَ فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا.

یا په نص د حدیث د امام مسلم کې : تبارك اسمك وتعالى جدك .

نو دغه دري آیتونه دغه دري نصوص قرآني او دا یو نص د حدیث چې روایت د امام مسلم ده نو دغه د استدلالاتو قویوو د خصم چونکې هغوي د علم نحو صرف او علم معاني بدیع بیان نه ډیر بعید پاتې دي .

Scanned by CamScanner

علماء د مخالفینو څه علماء دي یا قراء محض دي یا یې دري میاشتني کورسونه د ترجمې کړي دي او مسمی په شیخ القرآن دي دوي په فنونو مدونوو کې هیڅ مهارت نه لري علم چې څه شي ته وایي هغه دوي نه لري خاصتاً علم فقهي نه بالکل محروم دي .

نو چې هر کله د صحاح لسان العرب معجم الوسیط د لغتو د کتب نه د برکت دا ماده په باب د تفاعل کې منسوبه وه الی الله تعالی ته وه وه په معنی د تقدس تطهره تنزه سره نو بعیده شوه د هغې معنی متنازع فیه نه چې کوم کې مونږ سره جګړه جوړوي .

﴿تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ﴾. ﴿فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ﴾ ﴿تَبَارَكَ الَّذِي جَعَلَ فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا﴾. وتبارك اسمك وتعالى جدك .

دا ددوي استدلالات دي دا ټولو کې آله العالمین ته نسبت د مبارک نه دي بلکې نسبت د متبارک ده .

تبارك يتبارك تباركاً اسم فاعل یې متبارِک جوړیږي نسبت خالق ته د باب مفاعلې نه کیږي د باب تفاعل کیږي او د باب تفاعل نه صیغه د اسم فاعل متفاعل جوړیږي مفاعل نه جوړیږي مخلوق ته نسبت چې شوې دي هغه په باب د مفاعله کې شوي.

فلان مبارك . فلانی شخص مبارک دي فلانی ځیز مبارک دي .

دغلته دا مبارک په صیغې د اسم مفعول سره اخستلې کیږي له باب مفاعلې نه او د برکت نفس ماده دلته په معنی د زیادت او نماء سره ده .

دغه فلاني مبارک دي په معنی د برکت داد شده سره ده ته اله العالمین برکت ورکړې ده دده په لاس کې دده په دعا کې الله برکت اچولې دي دغه معنی شوه .

که څوک اعتراض وکړي چې اله ده ته ورکړې نو بیا دده څه صفت شو نو هر څه الله مونږ ته راکړي زمونږ د صفاتو نه دي علم مونږ ته خالق راکړي زمونږ صفت دي .

نو ترجمه دوي د تبارك الذي بيده الملك داسې کوي چې : مبارک ده هغه ذات چې په لاس دده کې بادشاهي ده دا څومره غلطه ترجمه ده په څو لحاظو سره هم لغوي هم صرفي هم نحوي لحاظ سره .

لغوي غلطي یې دا وکړه د تبارک الذي معنی یې په مبارک وکړه باب د تفاعل دي .

Scanned by CamScanner

الذي بيده الملك موصول مع صله يې فاعل ده له دغه موصول مع صله چې فاعل د تبارك لئ تعبير په صيغې د اسم فاعل وكه الضارب په معنى د الذي ضرب سره وي نو د تبارك الذي بيده الملك له ده نه تعبير يې مختصر په متبارك سره كيږي .

صرفي معنى لغوي ددې دا شوه چې الله متبارك دې دوي ترجمه د تبارك كوي په مبارك سره نو دا ترجمه د باب تفاعل نه ده په مفاعلې سره .

دوهمه عظيمه غلطي نحوي يې وكړه هغه دا چې الذي بيده الملك دا فاعل د تبارك ده دوي ترې نه تعبير وكړ په مبارك باندې او مبارك صيغه د اسم مفعول ده نو فاعل نه يې مفعول جوړ كړ .

كه بيا ته خامخا باب تفاعل مفاعل ته اړوي او داسې كوي بيا ورته مبارك مه وايه مبارِك په كسرې د راء سره ورته وايه .

تبارك الذي بيده الملك مبارِك هغه ذات دي او د مبارِك نسبت په صيغې د اسم فاعل مخلوق ته نه شي كولې مخلوق ته په صيغې د اسم معفول سره كيږي خالق ته نسبت په صيغې د اسم فاعل سره كيږي مبارك او يا يې خالق ته نسبت كيږي په مصدر ميمي سره مبارك مصدر ميمي هم راځي كه مبارك مصدري ميمي شي بيا يې اطلاق په خالق كيدې شي.

خو دومره خبره ده چې الله ذات دي او مبارك مصدر صرف وصف نو حمل د صرف وصف په ذات مطلق باندې اتحاد مصداقي نه لري نو صحيح نه شو .

نو ددغې حمل د صحت لپاره به بيا تاويل كوي هغه تاويل دا چې دا مبارك مصدر ميمي په معنى د ذوبركة سره واخلي يا به يې په معنى د موجد البركة سره واخلي اله موجِد د بركت دي اله ذو بركت دي دا الله چې موجد د بركت دي نو بركات چا كې اچوي دا اچوي په لاړو لاسونو لباسونو د انبياء كرامو اولياء كرامو كې د صلحاء كې چا واچول الله واچول.

الله يې مبارِك شو نو مباركان څوك شول انبياء اولياء شول دوي د تبارك الذي بيده

الملك ترجمه كوي :

مبارك هغه ذات دي چې په لاس كې يې بادشاهي ده .

Scanned by CamScanner

نو دا څومره غلطه ترجمه ده په لغوي، صرفي او نحوي لحاظ سره باب تفاعل مفاعلې ته واړوه الذي فاعل وه دوي مفعول ته واړوله.

له دې تحقیق سره ددوي استدلالات ختم شول کوم ځای کې چې خالق ته نسبت دي نصوص وګورئ په باب د تفاعل کې نسبت شوې او باب د تفاعل کې اهل لغت وايي چې داد برکت معنی په تقدس تنزه سره ده هغه بيله معنی ده.

نو د تبارک خپله معنی دا شوه:

تقدس و تطهر و تنزه الذي بيده الملك.

د تبارك اسمك به معنی به دا وي:

تقدس اسمك و تطهر و تنزه اسمك.

المبحث الثاني: استدلالات التبرک بآثار الصالحين من النصوص القرآنية:

څه نصوص زمونږ ددوي دعوه باطلوي دوي وايي نسبت د مبارک غير الله ته شرک ده د قرآن عظيم الشان نصوص ګورو چې مخلوق ته د مبارک نسبت کوي او که نه:

سورة آل عمران آيت: ۹٦:

﴿إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَهُدًى لِلْعَالَمِينَ﴾

اوس دلته نسبت د مبارک شوې مکې معظمې ته او زمين د مکې خالق نه دي مخلوق دي نو دليل په دې شو چې مخلوق ته مبارک ويل شرک نه دي جائز دي نو چې ځمکې ته مبارک ويل جائز شول انبياء اولياء ته به ولې جائز نه وي.

آيا د مکې ځمکه د ذات مصطفى نه غوره کيدې شي نه شي کيدې اتفاق د علماو سره دا خپله کعبه مبارکه دې کې علماء اختلاف کوي چې د مکې معظمې ځمکه بهتره ده که د مدينې منورې ځمکه ثلاثه آئمه په دې متفق دي چې ځمکه د مکې معظمې بهتره ده.

امام مالک رَحِمَهُ اللهُ وايي نه ځمکه د مدينې منورې بهتره ده له ځمکې د مکې معظمې نه دې مدني وه نو مينه يې مدينې سره زياته وه دده دا مذهب ده او د جمهورو هغه بيرته

Scanned by CamScanner

جمهور علماء استثناء کوي مگر بقعه هغه چې تلي ده جسد محمد مصطفی ﷺ سره د روضې مبارکې ځمکه چې د نبي علیه السلام وجود مبارک سره توته لږېدلي دا ځمکه په کعبه حتی چې په عرش هم بهتره ده.

دا فتوی ابن تیمیه هم په خپله فتاوی کې ورکړي چا ترې تپوس کړې ده چې مدینه منوره بهتره ده که مکه معظمه. سائل بیا سوال کړې چې نه کوم ځای کې نبي علیه السلام ناسته کړې وې هغه ځای بهتره ده که مکه.

هغه جواب ورکوي چې ستا سوال څه تفصیل غواړي یو هغه دا چې ناسته یې کړې وي بیا ترې تلې وي یو هغه توته چې د نبي علیه السلام وجود مبارک ورسره لږېدلې وي کوم ځای کې یې چې ناسته کړې وي بیا ترې تللې وي هغې نه کعبه بهتره ده او هغه توته چې د ده وجود مبارک ورسره لږېدلي تصریح کوي. ابن تیمیه وایي کعبه څه کوي چې هغه توته په عرش هم بهتره ده.

نو زه وایم چې د مکې معظمې ځمکې ته قرآن کریم مبارکه وویلې نو ذات د وجود مصطفی ﷺ چې د هغه د وجود سره کومه توته ځمکه په لحد کې لږېدلې وي هغه د عرش نه بهتره شوه د کعبې نه بهتره شوه نو خپله ذات المصطفی ﷺ به څومره بهتر وي.

نو چې مکه مبارکه ده نو ذات مصطفی څنګ مبارک نه شو اطلاق د مبارک څنګه شرک شو هغه ته.

دویم دلیل سورة الانعام:

﴿ وَهَٰذَا كِتَابٌ أَنزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ مُّصَدِّقُ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَلِتُنذِرَ أُمَّ الْقُرَىٰ وَمَنْ حَوْلَهَا وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَهُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴾.

ګورئ دلته الله پاک قرآن عظیم الشان ته مبارک ویلي.

دریم دلیل سورة الانبیاء آیت: ۵۰:

﴿ وَهَٰذَا ذِكْرٌ مُّبَارَكٌ أَنزَلْنَاهُ أَفَأَنتُمْ لَهُ مُنكِرُونَ ﴾.

دارنګې سورة الانعام آیت: ۱۵۵:

Scanned by CamScanner

﴿وَهَٰذَا كِتَابٌ أَنزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾.

دا ټول نسبتونه قرآن عظيم الشان ته دي.

دارنګې سورة مريم آيت: ٣١ عيسى عَلَيْهِ السَّلَامُ قوم کې ماشوم توب کې اعلان کوي زانګو کې پروت ده:

﴿وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنتُ وَأَوْصَانِي بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ مَا دُمْتُ حَيًّا﴾.

چيرته چې زه يم رب کريم مبارک ګرځولې يم عيسى عَلَيْهِ السَّلَامُ ځان ته د مبارک نسبت کوي چيرته چې زه يم رب کريم مبارک ګرځولې يم.

دارنګې سورة المؤمنون آيت: ٢٩:

﴿وَقُل رَّبِّ أَنزِلْنِي مُنزَلًا مُّبَارَكًا وَأَنتَ خَيْرُ الْمُنزِلِينَ﴾.

بعضې مفسرين وايي چې دا قول ده ته چې قل رب ده ته کله وشو هجرت نه بعد چې کله مدينې منورې ته راغي نو امر وشو چې دا ووايه نو عبارت له منزل مبارک نه مدينه منوره شوه مدينې منورې ته مبارک وويلې شو او هر مسافر چې يو ځای ته لاړ شي په وخت د نزول کې به دا دعا کوي:

﴿رَّبِّ أَنزِلْنِي مُنزَلًا مُّبَارَكًا﴾.

دا نسبت د مبارک شوې ده.

سورة سورة ق آيت: ٩:

﴿وَنَزَّلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً مُّبَارَكًا فَأَنبَتْنَا بِهِ جَنَّاتٍ وَحَبَّ الْحَصِيدِ﴾

نو دلته اوبو د اسمان ته د مبارک نسبت شوې او به مخلوق دي.

دارنګې سورة النور آيت: ٣٥:

﴿اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ مَثَلُ نُورِهِ كَمِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ الْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُوقَدُ مِن شَجَرَةٍ مُّبَارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ لَّا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُّورٌ عَلَىٰ نُورٍ يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَن يَشَاءُ وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾.

Scanned by CamScanner

دارنګې سورة النور آيت : ٦١ :

﴿ فَإِذَا دَخَلْتُم بُيُوتًا فَسَلِّمُوا عَلَىٰ أَنفُسِكُمْ تَحِيَّةً مِّنْ عِندِ اللَّهِ مُبَارَكَةً طَيِّبَةً كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴾ .

دارنګې سورة الدخان آيت : ۳ :

﴿ إِنَّا أَنزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُّبَارَكَةٍ إِنَّا كُنَّا مُنذِرِينَ ﴾ .

شپې ته د مبارک نسبت وشو .

دا چند استدلالات د قرآن کريم نه ددوي هغه دعوی باطلوي چې نسبت د مبارک غير الله ته شرک دي دا جهالت او حماقت ددوي ده شپه ورځ ترجمې د قرآن کريم کوي خو قرآن کريم نه ړانده دي چې قرآن کريم اوبو ته منزل ته قرآن کريم ته مکې معظمې ته وغيره وغيره ته نسبت د مبارک کړې دي .

دارنګې سورة بقرة آيت : ۲۴۸ :

﴿ وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ آيَةَ مُلْكِهِ أَن يَأْتِيَكُمُ التَّابُوتُ فِيهِ سَكِينَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَبَقِيَّةٌ مِّمَّا تَرَكَ آلُ مُوسَىٰ وَآلُ هَارُونَ تَحْمِلُهُ الْمَلَائِكَةُ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً لَّكُمْ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ ﴾ .

د طالوت عليه السلام قوم راغې شمعون عليه السلام ته وايې مونږ ته يو بادشاه مقرر کړه چې د هغه په معيت کې به مونږ جهاد کوو .

نو هغه ورته ووېل ستاسو بادشاه به طالوت وي هغه مسکين غريب سړي وه دا نه شي کيدې څکه دې مالدار نه دې مونږ ته يو دليل پيش کړه څه علامه به وي جالوتيانو دوې نه هغه تابوت پټ کړې وه هغه يې ډيران کې اچولې وه او عمالقه وو حکم کړې وو چې دې ته بول کوي بې عزتي يې کوي بې عزتي يې د آثارو د صلحاو کړې وه .

تفسير صاوي دغه ځای کې ليکلي چا چې هلته بول کړې وه په سلسل بول مبتلا شو څکه بې ادبي د آثارو د صالحينو يې کړې وه .

دغه صندق کې څه شي وه مختلف اقوال دي :

زاد المسير في علم التفسير جلد ۱ صفحه ۲۵۲ :

والمراد من البقية إما عصا موسى و عصا هارون وثيابهما و لوحان من التوراة والمن قاله

Scanned by CamScanner

ابوصالح عن ابن عباس .د موسی علیه السلام همسا وه د هارون علیه السلام همسا وه د دواړو جامې وي لوحان من التوراة والمن تکړې د من وي دا ور کې پراته وه .

شمعون علیه السلام قوم ته دا وايي :

ان اية ملكه را به شي تاسو ته تابوت دا داسې تابوت ده فيه سكينة دې کې سكنيه اطمينان ده من ربكم جهاد کې به چې كله وړاندې کړي وه اطمنيان کې به وه شكست به یې نه خوړ اضطراب يره به نه وه دا صندوق به مخکې وه او چې دا يې ترې پټ کړ ییا به هغوي پرې غالب كيدل دوي کې به شكست ګډيده او دغه تابوت هغه تابوت ده چې و بقية مما ترک چې دې کې بقيه ما ترک ده له هغه څه نه چې پريښې وو .

الُ موسی نفس موسی و آل هارون نفس هارون .

تاسو به جامي کې ويلې وي هغلته دې چې آل لپاره چند معاني دي يو په کې معنی د نفس ده نو آل موسی معنی نفس موسی و نفس هارون خپله د موسی علیه السلام خپله د هارون علیه السلام مابقيه په کې وه قرآن كريم خو وويل چې د موسی او هارون مابيقه وه په کې اوس دا مابقيه څه شي ده . د زاد المسير في علم التفسير حواله مذكوره شوه مخکې .

تحمله الملائكة .باره وي به دې لره ملائک هغوي چې د چا كور کې كيخود هغه به بادشاه وي د طالوت علیه السلام كور کې كيخودې شو .

استدلال دې نه په دې طريقه باندې چې طرز او طريقه د دوي د جهاد ده او وه دغه تابوت چې كوم کې د موسی علیه السلام همسا وه د هارون علیه السلام همسا وه جامې د دواړو په کې وي .

يو عبارت کې عمامه هم راغلې دا به دوي د لښکر مخکې روان کړې وه .

د استنصار من الله ببركة ثيابهم .

د جامو همساګانو دغه تبرک ده بآثار الصالحين بې آدبي د دغه تبرکاتو چا کړې وه جالوتيانو عمالقه وو آدب احترام د دې چا وکوه فرشتو وکړه فرشتو راوچت کړ د طالوت علیه السلام كور کې يې كيخود دليل په دې خبره شو چې د آثار الصالحين قدر احترام دا وظيفه د

Scanned by CamScanner

چا وه د ملائکو مامور من عندالله وي .

او د آثار الصالحینو بي عزتي کول بمونږ په کې آلوزول نوره بي حرمتي يې کول داد جالوتيانو عمالقوو عمل دي زما په خيال دغه اوسني بې ادبه هم د هغوي اولاد ده نو دوي هم دغه کار کوي .

دارنګې بل نص سورة يوسف آيت : ۹۳:

﴿اذْهَبُوا بِقَمِيصِي هَـٰذَا فَأَلْقُوهُ عَلَىٰ وَجْهِ أَبِي يَأْتِ بَصِيرًا وَأْتُونِي بِأَهْلِكُمْ أَجْمَعِينَ﴾ .

دوي کله وايي چې دا تبرک به ومنم خو دا تاسو د شفاء لپاره استعمالوي د يو نيک سړي زيارت سره مالګه نمک د شفاء لپاره استعمالوي او يا د هغوي ما بقيه د آثارو د شفاء په طور استعمالوي دا درسره نه شو منلې .

نو ددې جواب داده اذهبوا بقميصي هذا د يعقوب عَلَيْهِ السَّلَامُ د سترګو نظر چې کله لاړ ورونو د يوسف عَلَيْهِ السَّلَامُ مينځ کې معرفت وشو حکايت وشو چې د والد صاحب د سترګو نظر دې تللې دي هغه ورته خپل قميص راوباسي دا قميص چرته وه دا د يوسف عَلَيْهِ السَّلَامُ په غاړه باندې يو تعويذ وه هغه تعويذ کې يې بند کړي وه . تفسير در المنثور في التفسير بالمأثور جلد ۴ صفحه ۵۸۰ جلد ۸ صفحه ۳۲۵.

ان الله کسا ابراهيم ثوباً من الجنة .دا يوه جامه باري تعالى ابراهيم عَلَيْهِ السَّلَامُ ته جنت نه ورکړې وه .

فکساه ابراهيم اسحاق . واغوستله ابراهيم عَلَيْهِ السَّلَامُ اسحاق عَلَيْهِ السَّلَامُ ته اسحاق عَلَيْهِ السَّلَامُ يعقوب عَلَيْهِ السَّلَامُ ته ور واغوستله .

فاخذه يعقوب فجعله في قصبة حديد . واخيستله يعقوب عَلَيْهِ السَّلَامُ وايي چوله په يوه بکسه دا وسپنه کې .

وعلقه في عنق يوسف عَلَيْهِ السَّلَامُ . واي چوله په غاړه د يوسف عَلَيْهِ السَّلَامُ کې .

دې قميص کې څه کمال دي چې په غاړه د يوسف عَلَيْهِ السَّلَامُ کې اچولې شي يو خو د جنت نه راغلې دا هم کمال دي د جنت نه د راتللو مطلب خو ګنې دا نه شو چې خالق ده خالق خو نه دي مخلوق ده جنت هم مخلوق دي خو بيا دا د بهترينو انبياء عَلَيْهِمُ السَّلَامُ له وجودونو سره لږيدلي

Scanned by CamScanner

ددوي د وجود سره چې ولړیده نو د برکت نه ډک شو .

یعقوب عَلَيْهِ ٱلسَّلَامُ دغه برکتي قمیص د اوسپني قصبه کې بند کړ د هغې زمانې قمیص چې په کې بندیږي نو دا تعویذ به څومره غټ وه .

اوس که یو عالم قرآن کریم لیکي چې نص پرې ګواه ده .

ونـنزل من القرآن ماهو شفاء .

نو چې شفاءِ دم نه وي شفاء ثابت نه وي شفاء تعویذ نه وي نو قرآن کریم څنګه شفاء ده دامراضو شفاء به پرې څنګه کیږي نو چې دوي یې نه دم مني نه تعویذ ثابت مني .

څلورمه شفاء دي دوي مونږ ته وښائي او مفسرین ټول متفق دي شفاء باطني ظاهري لره نو زمونږ تعویذونه وړوکي وي قرآني آیتونه پرې لیکل شوي وي قران کریم شفاء ده او تعویذ غاړه کې اچول شرک دي دوي وایي نو یعقوب عَلَيْهِ ٱلسَّلَامُ آسمان نه نازل شوي کتاب پر ځای د انبیاء عَلَيْهِمُ ٱلسَّلَامُ قمیص غاړه کې ورته اچوي .

دا هُو بَهُو داسې شوه چې زیارت نه جنده راخلاصه کړي یا غلاف یا د یو ولي الله قمیص یا څادر یو ټوټه د برکت لپاره واخلي او بچي ته یې غاړه کې واچوي که داسې وکړي نو څه فتوای به ولړوي درباندې .

دا نقشه د فتوو د شرک یهود و جوړه کړې دوي ته تر شاه یهود ناست دي او یهود ټول دین زمونږ نه خبر دي هغوي دا نقشې ورته جوړوي دوي طوطیان د بل چا خبرې کوي یوه خبره خپله نه شي کولې او نه دا قوه لري د اسلام په جامه کې دي بې دیني ته اړوي .

حسن جان صاحب به ویل او علامه کوثري هم ذکر کړي :

الامذهبية قنطرة اللادينية .

د مذهب نه وتل د بې دیني پول ده چې د مذهب ووتي نو د بې دیني په پول روان شوې یهودیت ته لاړې او که عیسویت ته لاړې ځې به خامخا .

حکایت : زما یو ملګرې وه د کونړ د پیچ درې هغلته وهابیان ډیر زیات دي هغه وویل چې مونږ پاکستان ته رامهاجر شو ډیر وخت وروسته زه پلار ولیږلم چې لاړ شه د ځمکې حساب له دهقانانو سره وکوه هسې نه چې منکر شي .

Scanned by CamScanner

وايي زه لاړم هلته هغه خلکو زما ډير عزت وکوه کله چې ماخوستن شو آذان وشو نو دا
خلکو ما ته وويل چې لاړ شه مونځ دې وکوه ما ورته وويل چې تاسې ولې نه ځي هغوي وويل
ځه ته لاړ شه بيا به د مانځه نه وروسته خبرې کوو .

وروسته چې کله راغلم خبرې مې ورسره وکړي نو دوي وويل مونږ خپل د عبادت ځای
لرو عيسويان شوې وه او د عبادت لپاره يې ځان ته ګرجه جوړه کړې وه اول مسلمانان وه
حنفيان وه وروسته بيا وهابيان شوې وه آخر کې عيسويت ته اوښتي وه دا ټول اهل حديث
عيسويان شول هغوي ته کار کوي .

قلم الدين د افغانستان د تبليغي جماعت مشر وه دې ونيول شو د طالبانو د حکومت
لخوا سره د کتابونو د عيسويت ۷ مياشتې جيل کې پروت وه ، او ۳۰۰۰ کتابونه د عيسويت
يې په کور کې پيدا شول .

مولانا عبدالحي زعفراني صاحب هغه وخت د افغانستان سترې محکمې په قضاء کې
وه هغه دا قصه ما ته خپله کړې هغه وويل چې مونږ ارمان کوه چې د قلم الدين دوسيه مونږ ته
زر راشي چې د اعدام فيصله پرې وکړو خو جواسيس هر چيرته د هر چا په جامه کې وي .

مونږ ته راتلو نه مخکې فيصله پرې وشوه چې قلم الدين دې جلا وطن شي نو د طالبانو
د حکومت آخري درې کلو کې دې جلا وطن وه د سرکاري قضاء په فيصله باندې خلک
سترګې پټوي حق نه وايي ، بيرته بيا جلال آباد کې د تبليغي مرکز لپاره ځمکه ورکړل شوه .

نو دا سوچ نه کوي چې د امير وظيفه يې د عيسويت اشاعت وه نو بيا ولې ځاى ورکوي
دوي ته وايي نه دا ديو کس کار وه دا نور نه جماعت ده هيڅ وجه نه وه .

امارت کې مشران علماء شاګردان د ديوبنديانو وه او ديوبند علماء نه خراب اشخاص
چې راوتلي د تبليغي جماعت ده چې دلته پاکستان کې يو جماعت کې ننوتي که بيا هغه
خلک کفر هم وايي خو ته به د جماعت له لاسه خبره نه شي کولې ځکه ديوبندي دي .

ټول بريلیان د تبليغي جماعت سره خلاف دي په څه خلاف دي دا وايي د جبريت عقيده
خوروي په څه خلاف دي د دوي په تند وکې وايي تورې ټاپې دې په څه خلاف دي دوي وايي
ښځې تبليغ ته بو ځئ په څه خلاف دي دا اميان دي دامي تبليغ حرام دي .

بيا تبليغي جماعت کې دعوت اسلامي پيدا شو تبليغي جماعت والا تندي کې يوه

Scanned by CamScanner

تاپه لري دعوت اسلامي والا درې تاپې لري : الله نه د کید و یقین دوي هم وايي هغوي هم وايي ، د بنځو جماعتونه تبلیغ ته هغوي هم ځي دوي هم ځي یو میشن یوه قصه ده یوه ثي روزه چیله چهارماه ده اوس په دنیا کې بریالي ملا ته ورکه قسم چې ګوري دا غلط خلک دي.

وايي نه چي دا درود وايي صلاة سلام مني بس غږ هم نه کوي که څومره هم ګمراه دي همغه عقیده لري خو څه نه وايي ځکه هلته د بریالیت تاثیر ده دا د یوبند علماء چې غلي پاتې صرف په دې خبره چې دا د دیوبند نه دي ځکه همغه الیاس چې وه دیوبند کې څلور کاله منشي پاتې شوې وه د همغه تأثير د لاسه د دیوبندیانو خوله بنده ده .

دغه دوه ډلو کې چې داخل شوې که دیوبندې شوې نو د دیوبند غلطي ته به هم غلطه نه وايي او که بریالي شوې هم د هغوي غلطي ته به غلطه بیا نه وايي .

نو ځکه مونږ سوال کوو طالبانو ته چې دا مسلکونه یا مذهبونه مه کنې او په دې مینه مه مستیږي که یو چا دعوی د دیوبندیت کوله نو که سم حنفي وه مني یې که حنفي نه وه مه یې مني .

او که بریالي وه هم دغسې ده خو بیا به موماغوندي موافقین کم وي هر څوک به مو مخالف وي .

د تبلیغي جماعت چې کله په کابل کې اجتماع وه نو حامد کرزي ورته دوه جریبه زمکه ورکړه زما یو شاګرد وه ددې اجتماعاتو ډیر شوقي وه نو هغه ما ته وویل چې کله زه هلته ورغلم نو بهر تالاشي امریکایانو کوله .

وايي چې کله دننه لاړم نو قلم الدین ژوندي وه دې مینځ کې ناست وه یو خوا زلمي خلیل زاد ناست وه بل خوا کې یې حامد کرزي ناست وه دا مشران د تبلیغي جماعت دي اوس که دغلته یو شیخ ناست وایي د طریقت نو څومره مخالفتونه د دغه شیخ به شوې وه .

قسم قسم فتوای ګانې به خلکو ورکړې وي څومره مخالفتونه به یې خلکو کړې وای خو چې د تبلیغي جماعت مشر ناست وه او دا جماعت له دیوبند نه راوتلي نو خلک چې ناست دي بنه خبر دي چې دغسې قصه روانه ده .

نو د هغه تعویذ باره کې مفسرین متفق دي چې د یوسف عَلَيْهِ السَّلَامُ غاړه کې پروت وه .

کذا في تفسیر القرطبي جلد ۹ صفحه ۲۵۸، کې هم دا عبارت مذکور ده .

Scanned by CamScanner

دارنګې فتح القدير للشوكاني جلد ۴ صفحه ٦٩ :

وكان يعقوب ادرج هذا القميص في قضيب وعلقه في عنق يوسف .

ځکه :

لما كان يخاف عليه من العين .

دلته يې وجه هم ثابته شوه چې غاړه کې يې ولې وروا چوه ځکه چې د نظر نه بچ شي نو د آثارو په صلحاء کې نيت د شفاء وساته خالق شفاء ورکوي خو اسبابو کې يې دا استعمال کړ.

مفاتيح الغيب جلد ۱۸ صفحه ۴۲۷ کې هم دا عبارت شته تفسير الرازي او تفسير الكبير ورته هم وايي .

دارنګې في الكشف والبيان عن تفسير القرآن جلد ۵ صفحه ۲۵۴ :

فدفعه ابراهيم الى اسحاق واسحاق الى يعقوب فجعله يعقوب في تميمة وعلقها في عنق يوسف .

تميمه تعويذ ته دوي وايي كنه لكه وايي :

التمائم من الشرك . چې وايي نو دا تميمه تعليقاتو ته وايي غاړه کې يو شي اچول .

همدغه عبارت موجود ده په تفسير السمعاني جلد ۳ صفحه ٦٢ کې .

دارنګې په تفسير الكشاف مع الحواشي موافقاً للمطبوع جلد ۲ صفحه ۳۵۰ ، ۴۵۰، او تفسير النسفي جلد ۲ صفحه ۵۸ روح المعاني جلد ٦ صفحه ۳۸۹ .

وفي روح المعاني جلد صفحه :

وكان يعقوب عليه السلام قد علقها في عنق يوسف عَلَيْهِ السَّلَامُ اذا كان صغيراً كما يعلق الناس اليوم في اعناق اطفالهم التمائم .

دارنګې دا عبارت موجود ده په تفسير زاد المسير جلد ۳ صفحه ۴۰٦ دارنګې تفسير المنير للزحيلي جلد ۱۳ صفحه ٦١ تفسير ابي السعود جلد ۳ صفحه ۴۱۰ ، تفسير خازن نسخة محققة جلد ۲ صفحه ۵۱٦ ، تفسير الرازي جلد ۱۸ صفحه ۸۰ ، مراح لبيد لكشف معنى القرآن المجيد جلد ۱ صفحه ۵۲۵ ، غرائب القرآن رغائب الفرقان جلد ۴ صفحه ٦٩ بحر العلوم

Scanned by CamScanner

جلد ۲ صفحه ۳۹۶ .

نو په دې سره دفع د اعتراض ددوي وشوه چې دوي وويل تبرک به ومنو خو د شفاء لپاره يې استعمال . نه منو د هغوي آثار په نيت د شفاء جائز نه دي نو دلته يو پيغمبر عَلَيْهِ السَّلَامُ اثر د صالحينو چې قميص دي د شفاء په نيت استعمال کړي .

نو بيا يوسف عَلَيْهِ السَّلَامُ دغه قميص را واخيست ورونو ته يې ورکړ چې دا زما د پلار په مخ واچوي نو دوي سره بيا دلته بله خبره نه وي وايي دا خو د مفسرينو خبرې بلا سند دي دا خو مونږ نه شو منلې .

بنه ده دا مه منه دا خو منلې شي چې اذهبوا بقميصي بيا خو خلاصه شوه دا دده قميص ده له سره جنت نه راغلې نه ده چې هغه مخکې قميص د اسلافو نه ده چې دا نه مني صحيح ده مه يې منه چې دا قميص بيخي د جنت نه راغلي نه دي انبياو نه دي استعمال کړي نو دا خو به مني چې دا دده خپل قميص ده ځکه ځان ته يې منسوب کړي دا واخلي :

﴿ فَأَلْقُوهُ عَلَىٰ وَجْهِ أَبِي يَأْتِ بَصِيرًا ﴾ .

هغوي قميص را روان کړ بله مسئله ثابتيږي يعقوب عَلَيْهِ السَّلَامُ باندې بوي ولږيده نو کشف ثابت شو اول يې بوي ولږيده :

﴿ إِنِّي لَأَجِدُ رِيحَ يُوسُفَ لَوْلَا أَن تُفَنِّدُونِ ﴾ .

که نسبت د کم عقلي راته نه کوي د يوسف عَلَيْهِ السَّلَامُ بوي را باندې لږيږي هغوي جواب ورکوي :

﴿ إِنَّكَ لَفِي ضَلَالِكَ الْقَدِيمِ ﴾ . ته هغه پخواني بحر د محبت خپل بچي يوسف کې سرګردانه يې .

ضلال دلته په معنى د تحير في بحر العشق سره ده .

نو نص پرې ګواه دي :

﴿ أَلْقَاهُ عَلَىٰ وَجْهِهِ فَارْتَدَّ بَصِيرًا ﴾ .

واچوو دغه قميص د يوسف عَلَيْهِ السَّلَامُ بچو د يعقوب عَلَيْهِ السَّلَامُ په مخ د ده باندې وګرځيده وروسته له دې نه بيناء .

Scanned by CamScanner

تول اوس په شوق جواب راکړي دي سترګو ته شفاء چا ورکړه ؟ . الله .

خو شفاء الله په څه شي ورکړه الله قادر مطلق ذات ده بدون د سبب نه هم شفاء ورکولي شي خو اکثرا عادت داده چې په اسبابو يې ورکوي دې ځای کې يې شفاء ورکړه په قميص د يوسف عَلَيْهِ السَّلَامُ باندې نسبت ددې شفاء قميص ته مجاز ده نسبت يې الله تعالی ته حقيقت ده ؛

﴿ وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ ﴾ . دا حقيقت ده ليکن : فيه شفاء للناس .

ضمير په فيه کې (عسل) شهدو ته راجع دي شهدو کې د خلکو لپاره شفاء ده .

اوس قران کريم نسبت د شفاء شاتو ته هم کړي او خپل ځان ته يې هم کړې نو خپل ځان نسبت د شفاء حقيقت او شهدو ته مجاز او سبب دا په کې سبب وي نو دغه شان دغه قميص هم ده اثار او تبرکات هم دي .

د زيارتونو مالګه : په حديث کې راځي مالګه دا اويا (۷۰) مرضونو شفاء ده زيارت کې يې مه پرده د يو دوکان نه يې راواخله دا اويا (۷۰) مرضونو شفاء ده بيا چې مزار د صالح سره کيخودل شوه رحمت پرې ووريده . څه دليل دي چې رحمت پرې وريږي ؛

﴿ إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ ﴾ .

دا محسن صوفي ده ځکه مزار چې په چا جوړيږي دا اولياء وي نو دغه اولياء صوفيانو سره رحمت قريب وريږي چې ووريده نو مالګه باندې هم ووريده نو شفاء نوره هم زياته شوه .

دغسې لکه څرنګه چې يو څوک لاړ شي د ډاکټر ميډيکل ته ورته ووايي چې ما ته د سر درد ګولي راکړه نو شفاء خو الله ورکوي خو دا ګولي يو سبب ده نسبت د شفاء ګوليو ته مجاز ده دغه رنګې لکه اوس بعضې زيارتونه خلک وايي داد فلانکي مرض لپاره ده او داد فلانکي مرض لپاره . په دې خلکو کې داسې مشهوره ده خير ده هيڅ خبره نشته ديکې زه خپله دغسې زيارتونو ته تللې يم .

يو ځل ما باندې دانه وه او ډير ترې نه په تکليف وم يو انجکشن به مې سحر ځان ته لږوله يو مابنام د دردونو ، د ربيع الاول مياشت هم وه زما پروګرامونه هم ډير وو چا راته وويل چې شبقدر کې يو زيارت ده فولاد بابا د دانو زيارت چې څوک ورشي الله پاک ورته شفاء ورکوي .

Scanned by CamScanner

ما هغه دریور ته وویل څه چې لاړ شو تاسې یقین په الله وکړي چې زمونږ ګاډي د زیارت طرف ته ورتاؤ شو ما ته احساس وشو درد مې کم شو زیارت ته چې کله ننوتو نو یو ملنګ په کې ناست وه ما ته یې دري څابنتونه راکړه.

زه خپله هم ډیر شکي یمه او د دې ابجد و تعویذونو چې په مطلب یې څوک نه پوهیږي مخالف یم لکه ۱-۲-۳ یا الف-ها-همزه د غسې نور د تعویذ والا خپله هم د دې په معنی نه پوهیږي چې دا څه دي په کې هندوانو جوړ کړي یا مسلمانانو جوړ کړي دا پته یې هم نه لګیږي له دې نه زیات ځان ساتي چې د معنی پته یې نه لګیږي.

اوس لکه ۷۸٦ دا خو صحیح ده بسم الله شوه خو چې پته د رته نه لګیږي نو ځان ترې ساتي.

نو چې ما ته یې څابنتونه راکړه ما چې وکتل نو بسم الله په کې لیکل شوې وه نو هیڅ مې هم ونه ویل ځکه دا خو د خدای تعالی کلام دي دوي سره به د دې کې اجازه وي، یوه دانه مې هغه ځای کې وځکه الله پاک راته شفاء راکړه په واسطه د دغه زیارت نو دا کیږي.

او په تورډیري کې محمد شعیب تورډیري رَحِمَهُ اللّٰهُ په دانو کې ډیر معروف ده هغه ځای کې هغه تانګې والا اوس هم ژوندي ده ما ته د هغه ځای سپین ګیرو حکایت کولو چې د پنچپیر ملا طاهر هیه کوناتي باندې دانه راختلې وه ډیر اخوا دیخوا ګرځیدلي وه خو نه وو بنه شوې د شپې ناوخته یې تانګې والا راویخ کړي چې ما تورډیري زیارت ته بوځه. تانګې والا زیارت ته بیولي وه وایي چې واپس مې راوسته ټول سیټونه یې راته لړلي وه.

دومره وینه او زوې ترې تللې وي دانه یې ختمه شوې وه نو ما وایي ورته وویل چې شیخ صاحب تاسو خو دې ته شرک وایي کنه نو ده وایي وویل چې نه دا خلک غلوه او افراط کوي چې په دې پوه شي چې دا اسباب دي نو مونږ بیا څه باک نه کوو دې باندې.

نو هغه تانګې والا بیا دا خبره خاصو عامو کې نشر کړه چې ګوري شیخ صاحب د ورځې یوه خبره کوي او د شپې بیا خپله زیارتونو پسې منډې وهي.

نو که دوي وایي چې څه تبرک به ومنو خو د شفاء لپاره یې نه منو نو مجازاً نسبت د شفاء دغه آیت نه ثابتیږي.

او کله د یو ولي الله زیارت سره خوا کې یوه چینه وي او خلک ځي جلد مریضان جلدي

Scanned by CamScanner

تکليف والاهلته هغه چينه کې لامبي د شفاء په نيت د جلدي مرض لپاره شفاء کرځي نو دا خو رسره بيخي نه مني دا خو وايي سو چه شرک ده.

هغې لپاره به تاسو دليل کې دا پيش کوي د درويشتمې سيپارې آيت:

﴿ارْكُضْ بِرِجْلِكَ هَذَا مُغْتَسَلٌ بَارِدٌ وَشَرَابٌ﴾. سورة ص آيت: .

ايوب عليه السلام ته جلدي تکليف وه او وه خپه باندې د غه ځای چينه به راپيدا شي دا

مغتسل بارد ده او دا او به وڅکه او پرې ولامبه صحت به درشي ايوب عليه السلام هغه او به وڅکلي هغه اوبو کې يې ولمبل شفاء ورته ملاو شوه.

خالق په غير ددې اوبو نه هم شفاء ورکولې شوه هغه چينه اوس هم مسقط عمان کې شته ده سلاله ورته وايي اوس هم شته دي او ما يې لږې اوبه پاکستان ته هم ځان سره راوړې وې او هلته روزمره په سلګونو جلدي مريضان د دنيا له ګوټ ګوټ نه ورځي چې په هغه چينه کې ولامبي الله پاک صحت ورکوي د قرآن عظيم نص پرې ګواه دې.

ايوب عليه السلام پرې لمبلي وه بنه شوې وه هغه چينه د هغه د خپې له وجې نه راوتلې وه اوس که يو سړې وايي چې هغه ته خو امر شوې وه او که بل سړې لامبي شرک دې دا خو نه شي کيدې چې يو شي دې يو شخص ته دې شرک وي او بل ته دې توحيد وي.

او بل دا چې اهل حديث وهابيان لاړ شي حج ته د اوبو د زمزم نه دوې هم بوشکې را ډکې کړې وي او دلته يې د برکت لپاره څکي.

نو دغه او به خو د جنت نه، نه دي راغلې زمزم اوبو کې څه کمال ده که سوچ وشي داد اسماعيل عليه السلام پورې سره تعلق لري او اسماعيل عليه السلام پيدا ئشي پيغمبر نه وو بعثت يې وروسته شوې تول انبياء د بعثت نه مخکې اولياء وي نو د زمزم اوبو تعلق د يو ولي د پوندي سره دي هغه د برکت لپاره استعمالوي شرک نه ده او که د يو بل ولي زيارت سره او به د برکت لپاره استعمال شي شرک ده نو دا فرق چا کړې نبي عليه السلام فرمايي:

ماء زمزم لما شرب. او به د زمزم شفاء ده د څه لپاره چې وڅکل شي نو اوبه مخلوق دي بيا مخلوق د يو ولي د قدم سره تعلق لري او هغې نسبت د شفاء او برکاتو کيدې شي خو مؤثر حقيقي به يې نه ګڼي.

Scanned by CamScanner

شرک دې ته نه وايي چې اسباب استعمال شي بلکه شرک داده چې ته دغه سبب مؤثرِ حقيقي وګڼې او که دا سبب مؤثر حقيقي نه ګڼي بلکه مؤثرِ حقيقي الله جَلّ جَلَالُهٗ ګڼي دا اسباب محضه وګڼي نو څه باک نشته.

بل دليل سورة بقرة آيت : ۲۵۱ :

﴿وَلَوْلَا دَفْعُ اللهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَّفَسَدَتِ الْأَرْضُ وَلَٰكِنَّ اللهَ ذُو فَضْلٍ عَلَى الْعَالَمِينَ﴾

که نه وای الله تعالی دفع کړي خلکو لره بعضي په بعضي نورو خامخا ځمکه به فاسده شوې وه ليکن الله فضل کوونکي ده په عالم باندې آيات دا ثابت کړل چې بعضې خلک مدفوعين دي او بعضې مدفوع بهم الفساد دي.

د بعضې خلکو په برکت سره فساد بعضې نورو نه دفع کيږي دفع کوي يې خالق خو بعضې يې د بعضو لپاره اسباب کړل. دې کې علماء اختلاف لري :

الناس لمدفوع بهم الفساد.

څوک دي اشاره دې کې چا ته ده چې د هغوي په وجه فساد دفعه کيږي يو قول داده چې دا مجاهدين دي رشتيا که مجاهدين نه وايي فساد راته کفار به راغلي وو ستا به يې هر څه ختم کړي وه لکه مسجد و نه مدرسې نور ديني مقدسات. نو بعضې مفسرين وايي :

الناس المدفوع بهم الفساد.

مجاهدين دي ددوي د جهاد په برکت سره خدای تعالی دا ځمکه د فساد نه بچ کوي نو مجاهد به مفسد نه وي دافع د فساد به وي.

سوات کې هم مجاهدين پيدا شوې وه باړه کې هم وه نو دا خو مجاهدين نه دي دا خوارج دي.

دويم قول د حضرت علي کرم الله وجهه چې :

الناس المدفوع بهم الفساد.

ابدالين اولياء دي.

تفسير القرطبي جلد ۳ صفحه ۲۵۹ :

واختلف العلماء في الناس المدفوع بهم الفساد من هم فقيل هم الابدال وهم اربعون

Scanned by CamScanner

رجلا كلما مات واحد بدل الله اخر فاذا كان عند القيامة ماتوا كلهم اثنان وعشرون منهم بالشام وثمانية عشر بالعراق .

په عراق او شام کې يې پيدا ئش وي نور ګرځي تو له دنيا کې .

وروي عن علي رضي الله عنه قال سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول: ان الابدال يكونون بالشام وهم اربعون رجلا كلما مات منهم رجل ابدل الله مكانه رجلا يسق بهم الغيث .

باران چې کيږي په خلکو بهم بيركتهم ، دا باه د بر کت تيمن لپاره د دوي په بر کت باران کيږي .

وينصر بهم على الاعداء . مجاهدين چې په د شمنانو کاميږي د دوي په بر کت ؛

ويصرف بهم عن أهل الأرض البلاء .د خلکو نه مصيبتونه د دوي په بر کت دفع کيږي.

ذكره الترمذي الحكيم في نوادر الاصول :

وخرج ايضاً عن ابي الدرداء قال ان الانبياء كانوا اوتاد الارض فلما انقطعت النبوة أبدل الله مكانهم قوماً من امة محمد صلى الله عليه وسلم يقال لهم الابدال لم يفضلوا الناس بكثرة صوم ولا صلاة ولكن بحسن الخلق وصدق الورع وحسن النية وسلامة القلوب لجميع المسلمين والنصيحة لهم ابتغاء مرضاة الله بصبر وحلم ولب .

داد ابدالو حالات ما کتلي واي دا يو ځل کشتي کې سواره وه ډير عجيب خلک دي.

دلته يو شيخ هم سور ده د جمعې لمانځه ته روان ده دا عابد شيخ ورته وايي چې ما ديرش کاله کيږي چې روژه مې نه ده ماته کړي ديرش کاله مې مسلسل روژه نيولې د ځان تعريفات يې وکړل .

ابدالينو کې دا شخص غلي ناست وه يوه کهجوره يې راويستله په خوله يې کړه هغه شيخ ته وايي : قسم بالله دا يوه کهجوره ستا ديرش کاله روژي نه بهتره ګڼم چې ما وخوړله.

وايي دا څنګه وايي ځکه دا کهجوره حلاله ده بدون شک او تا چې پيشمني کړي په مشتبهاتو دي کړي مونږ ابدالين چې يو اکل د حلال پسې ځان وژنو او مشتبه نه ځان ساتو .

Scanned by CamScanner

دا ابدالان دا سې خلک دي دا کثرة الصيام صوم دي قصو کې ډير نه وي خپل مفروضات او مسنونات پوره کوي او د حرامو نه ځان ساتي .

نو دلته يو تفسير دا شو چې مراد هغې نه ابدالين دي چې په برکت د هغو سره خلک د عذاب نه بچ کيږي او د عذاب نه خلاصيږي دا داولياء صوفياء خپل خپل اصطلاحات دي .

ابدال اوتاد غوثان نجباء نقباء صلحا او ددوي خپل خپل مقامات دي او په هغه کې ناسو هغه حديث نه هم استدلال کولې شي :

لولا عباد لله تعالى ركع ركع .

که چيرته نه واي بندګان د خداى رکوع کوونکي مراد ترې نه علماء دي اولياء دي .

وصبيان رضع وبهائم رتع لصب عليكم العذاب صبا ثم رص رصا .

مراد واړه ماشومان شيد وربدونکي نه وايي او څاروي څريدونکي نه وايي او څاروي څريدونکي نه وايي شديد عذاب به راغلې واي نو لولا انتفاء د شيء ثاني له وجې وجود د شيء اول نه دا سخت عذاب چې نه راځي دا ولې واړه ماشومان شته د هغوي د برکت نه ، نه ،

اځي ، ولې څاروي شته ولې عباد ركع شته .

بل دليل د قرآن کريم نه سورة کهف آيت : ۸۲ :

﴿وَأَمَّا الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلَامَيْنِ يَتِيمَيْنِ فِي الْمَدِينَةِ وَكَانَ تَحْتَهُ كَنزٌ لَّهُمَا وَكَانَ أَبُوهُمَا صَالِحًا﴾

دا ديوال چې خضر عَلَيْهِ السَّلَام ورته جوړ کړ علت يې څه ده .

وكان ابوهما صالحا په برکت د صلاح د نيکه ددوي باندې رب کريم خضر عَلَيْهِ السَّلَام مامور کړ په جوړولو د ديوال باندې .

الدر المنثور في التفسير بالمأثور جلد ۵ صفحه ۴۲۲ جلد ۹ صفحه ۶۰۴ دي ځاى کې :

واخرج ابن ابي حاتم عن ابن عباس رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قال ان الله يصلح بصلاح الرجل ولده وولد ولده ويحفظه في ذريته .

په صلاح د رجل سره خداى پاک بنه کوي بچي او بچي د بچي .

Scanned by CamScanner

ويحفظه في ذريته والدويرات حوله . ساتي د هغه بنه سړي په برکت اولاد دده او ګرد چاپيره ګاونډ دده .

د ګاونډي باره کې بل حديث موجود ده چې :

مائة من جيرانه .سل ګاونډيان دده د يو رجل صالح له برکته سل ګاونډيان له عذاب نه محفوظ وي .

د ډاکي شيخ صاحب سره ناست وم چا ترې تپوس وکړو چې نيکان خلک برکت لري نو ګرمي وه دده ته چا پکي وهلو نو تپوس يې ترې وکړو چې هوا درځي که نه ؟ هغه وويل چې هو راځي وايي دا پکي ما ته وهي که تا ته يې وهي وايي نه تا ته يې وهي .

نو شيخ صاحب ورته وويل تا ته څه خوند درغې که نه نو دا شخص صالح هم دغه شان وي نو دا چم ګاونډ ته د هغه برکات وي . نو وايي :

فما يزالون في ستر من الله وعافية .دا ګاونډيان د نيک شخص في ستر من الله وي او په عافيت کې وي .

بيا حديث پيش کوي :

واخرج ابن مردوية عن جابر قال قال رسول الله ﷺ ان الله يصلح بصلاح الرجل الصالح ولده وولد ولده وأهل دويرات حوله فما يزالون في حفظ الله مادام فيهم .

ترڅو دا رجل صالح دوي کې وي د الله په حفاظت کې وي دده برکت شو .

واخرج ابن المبارك ابن ابي شيبة عن محمد بن المنكدر موقوفاً واخرج احمد في الزهد عن كعب قال ان الله يخلف العبد المؤمن في ولده ثمانين عاماً .

وايي د نيک سړي نيک بنده اتيا کاله خدای پاک خليفه وي يعني ساتنه يې کوي د هغه له برکته اتياه کاله دا نسل نه خرابوي نو دا په دنياوي لحاظ سره ظاهري او عملي لحاظ سره خو بعضې زر خراب شي .

خو ليکن که تاسو هغه خرابي وګوري چې پلار يې بنه سړي وي که څوي هر څومره فاسق وي هم د هغه دنياوي عزت کوي هغه عزت دده لا برابر وي دا هغه برکت د پلار له وجې .

Scanned by CamScanner

المبحث الثالث : في اثبات التبرک من الاحادیث :

دې کې به د صحابه کرامو عمل د نبي عَلَيْهِ السَّلَامُ سره ظاهره شي دوي مبارکانو تبرکونو په وخت د مصائبو او مرضونو کې تبرکات استعمال کړي په نیت د شفاء باندې په نیت د کثرت او زیادت باندې د تبرک استعمال کړي زیات روایات دلته مونږ پیش کوو :

د بخاري او مسلم نه چې هغه مسلم دي بیننا و بین الخصم د سند په لحاظ سره :

صحیح البخاري جلد ۷ صفحه ۱۶۰ که پاکستاني چاپ ګوري نو جلد ۲ صفحه ۷۵ باندې لیکي :

حدثنا مالك بن اسماعیل حدثنا اسرائیل عن عثمان بن عبدالله بن موهب قال ارسلني اهلي الى ام سلمة زوج النبي صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. دې وایي چې زه خپلې بي بي ولیږلم ام سلمة رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا ته :

بقدح من ماءٍ . لاس کې راکړه پیاله د اوبو .

وقبض اسرائیل چې راوي ده :

ثلاث اصابع من قصة فیه .

چې په هغه پیاله کې :

شعر من شعر النبي صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ .

زلفي وي له زلفو د نبي عَلَيْهِ السَّلَامُ نو .

یو پیاله د اوبو ام سلمې رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا سره وه او په هغه کې اسرائیل راوي دري ګوتې ضم کړي چې هغې کې داسې زلفې د نبي عَلَيْهِ السَّلَامُ به پرتې وي او دا ام سلمې رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا څه د پاره ساتلې وي .

وکان إذا أصاب الإنسان عین . مدینه منوره کې چې کوم انسان ته به نظر ورسیده . او شيء . یا بله څه بیماري یا نظر یا بله څه بیماري .

بعث إلیها مخضبه . څوک به یې ولیږه ام سلمې لره مخضبه معنی یې په اجاني سره کیږئ لوخي ده .

Scanned by CamScanner

فاطلعت في الجلجل. ما سر و ربنکاره کړ.

فرأيت شعرات حمرا. ما وليدلي څه زلفې سور بخنې رنګ يې سور وه.

نو چا استدلال کړي چې استعمال د نکريزو رسول الله صلى الله عليه وسلم کړې وه.

واضحه دليل دادې چې بالفعل رسول الله صلى الله عليه وسلم نکريزې نه دي استعمال کړي بلکه داد ويښتانو کمال او حسن وي چې سور بخنې لړېږي.

دلته دا معلومه شوه چې مدينه منوره کې چا ته بيماري وه نظريا بل څه بيماري هغوي ام سلمې رضي الله عنها کره تللي زلفې د رسول الله صلى الله عليه وسلم اوبو کې وهلې شوې هغه يې ورکړې.

د شفاء په نيت د رسول الله صلى الله عليه وسلم زلفې استعمال شوې.

دارنګې صحيح مسلم جلد ۴ صفحه ۱۸۱۵ پاکستان چاپ جلد ۲ صفحه ۲۵۷ انس بن مالک رضي الله عنه يې راوي دي:

كان النبي صلى الله عليه وسلم يدخل بيت ام سليم فينام على فراشها وليست فيها فجاء ذات يوم فنام على فراشها فاتيت فقيل لها هذا النبي صلى الله عليه وسلم نائم في بيتك على فراشك قال فجاءت.

دا ام سليم راغله مور د انس رضي الله عنه.

وقد عرق. په داسې حال چې نبي عليه السلام خوله وه.

واستنقع عرقه على قطعة اديم على الفراش.

تو په د څرمن پرته وه په فرش د نبي عليه السلام خوله مبارکه څڅيده هغې ته.

ففتحت عتيد تها. بي بي خلاص کړ دَسګوَل خپل.

فجعلت نو شروع شوه تنشف اچوله يې.

ذلك العرق فتعصره. نچوړلوه يې.

في قواريرها. په يو بوتل کې.

ففزع النبي صلى الله عليه وسلم. په ويره راويخ شو نبي عليه السلام.

Scanned by CamScanner

فقال ما تصنعين يا ام سليم ؟. څه کوي ؟

فقالت يا رسول الله نرجو بركته لصبياننا.

وويل ام سليم اميد ساتو بركت ددې خولې ماشومانو ته.

قال أصبت. رحمة عالم ﷺ جواب ورکوي بي بي حق ته رسيدلې يې.

برکت ددې خولې دا وه چې کوم ماشوم به مريض شو نو دغه خولې به يې ورکولې ماشوم به بنه شو .

ګورئ رسول پاک ﷺ رد پرې نه کوي چې نه داسې مه کوه بلکې ورته وايي :

أصبت . حق ته رسيدلې يې .

دا معروف چاپونه پاکستان کې چې دي د هغې په حاشيه باندې منهاج د امام نووي ليدلې هغه دې ځای کې باب لږوي : ﴿باب طيب عرقه النبي ﷺ والتبرك به﴾.

دريم روايت فتوح الشام جلد ۱ صفحه ۲۱۰ ، دې کې خالد بن وليد رضي الله عنه د يو پهلوان مقابلې ته وتلې :

قال الواقدي وخالد يقول حي حي فعلا البطريق على ظهر خالد في عشرته وقد سقطت قلنسوته من رأسه فصاح قلنسوتي رحمكم الله فأخذها رجل من قومه من بني مخزوم وناوله اياها فأخذها خالد و لبسها فقيل له فيما بعد .

وروسته چا ورته وويل د کافر سره د مقابلې په وخت دې توپې پسې ولې آوازو کړو؟

يا أبا سليمان انت في مثل هذا الحال من القتال وانت تقول قلنسوتي فقال خالد ان رسول الله ﷺ لما حلق رأسه في حجة الوداع أخذت من شعره شعرات .

را وامې خستلې څو زلفې .

فقال لي ما تصنع بهؤلاء يا خالد؟. ما ته نبي عليه السلام وويل ای خالده په دې څه کوي ؟

فقلت أتبرك بها يا رسول الله واستعين بها على القتال قتال اعدائي .

ما ورته وويل برکت پرې حاصلوم او په وخت د جنګ کې برکت حاصلوم په وسيله ددې

Scanned by CamScanner

ویښتو نو دا زلفې د نبي عَلَيْهِ السَّلَامُ د ذات نه جزء وي او جزء د ذات د نبي عَلَيْهِ السَّلَامُ دا وسیله بالذات هم ثابته شوه .

فقال لي النبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لا تزال منصوراً مادامت معك .

دا زلفې چې څو پورې درسره وي تاسره به امداد کیږي .

فجعلتها في مقدمة قلنسوتي . هغه ما ایښي دي د ټوپۍ مخکې حصه کې .

دا زلفې یې په ټوپۍ کې تعویذ کړې وي .

فلم الق جمعا قط الا انهزموا ببركة رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ . یو جنګ کې هم مخامخ شوې نه یم مګر هغوي شکست خوړلې په برکت د زلفو د نبي عَلَيْهِ السَّلَامُ سره .

دا رنګې بخاري جلد ۱ صفحه ۵۴ د پاکستان په چاپ کې صفحه ۲۹ جوړیږي :

عن ابن سيرين عن انس رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ان رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لما حلق رأسه كان ابوطلحة اول من اخذ من شعره .

اول زلفې ابو طلحه رَضِيَ اللهُ عَنْهُ را واخیستې نورو روایاتو کې راځي چې نبي عَلَيْهِ السَّلَامُ ده ته ورکړې نو دا زلفې د نبي عَلَيْهِ السَّلَامُ د برکت لپاره دوي ساتلې وي .

دا اوس هم چې چیرته زلفې مبارکې د نبي عَلَيْهِ السَّلَامُ دي نو په دې کې هیڅ شک مه کوي ځکه دا تقسیم شوې وي ټولو صحابوو باندې په حجة الوداع چا ته یوه چا ته دوه په ټولو توضیح شوې او هغوي قدرمن خلک وه دا یې بیا نه ضائع کولې نو همغه دي چې دنیا کې ګوټ ګوټ ته رسیدلې .

همدا رنګې صحیح مسلم جلد ۳،۶ صفحه ۱۳۹، ۱۶۴۱ پاکستان چاپ جلد ۲ صفحه ۱۹۰، کتاب اللباس، روایت کې اختصار کوم مقصد ته راځم :

عن عبدالله مولى أسماء بنت أبي بكر وكان خال ولد عطاء قال أرسلتني أسماء إلى عبدالله بن عمر فقالت هذه جبة رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فاخرجت إلى جبة طيالسة كسروانية .

راویستله یوه جبه طیالسة دا نسبت ده :

لها لبنة ديباج . څه حصه وریښم دې کې استعمال وو .

Scanned by CamScanner

وفرجيها مكفوفين بالديباج . ګريبان او نستوري يې په وريښمو جوړ شوي وو .

فقالت هذه كانت عند عائشة حتى قبضت فلما قبضت قبضتها وكان النبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يلبسها فنحن نغسلها للمرضى يستشفي بها .

مونږ دا وينځو داجبه بيمارانو ته شفاغواړو د الله په برکت ددې جبې سره .

دلته منهاج ليکي :

في هذا الحديث دليل على استحباب تبرك بآثار الصالحين وثيابهم .

ګوره هغوي پوهيږي چې شفاء خالق ورکوي خو د اسبابو استعمال منافي د توحيد سره نه دي .

دارنګې بخاري جلد ۱ صفحه ۲۹ ابن سيرين رَحِمَهُ اللهُ فرمايي :

فقال قلت لعبيدة عندنا من شعر النبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ .

مونږ کره د نبي عَلَيْهِ السَّلَامُ ويښته دي .

اصبناه من قبل انس رَضِيَ اللهُ عَنْهُ . د انس رَضِيَ اللهُ عَنْهُ نه مونږ ته راپاتې دي .

او من قبل أهل أنس . شک راوي کړي .

فقال لأن تكون عندي شعرة منه أحب إليّ من الدنيا وما فيها .

عبيده رَضِيَ اللهُ عَنْهُ جواب ورکوي که ماسره يوه زلفه د نبي عَلَيْهِ السَّلَامُ وي ما ته د دنيا او آخرت نه غوره وه .

دارنګې الاصابة في تميز الصحابة جلد ۱ صفحه ۴۱۴ شفاء د قاضي عياض جلد ۱ صفحه ۲۱۸، تهذيب الاسماء جلد ۱ صفحه ۱۷۵ صفوة الصلاة جلد ۱ صفحه ۶۵۳ شرح د زاد المسلم فيما اتفق عليه البخاري والمسلم جلد ۵ صفحه ۶ نسيم الرياض شرح د قاضي عياض جلد ۳ صفحه ۱۳۳.

داټولو کتابونو د خالد رَضِيَ اللهُ عَنْهُ هغه روايت رانقل کړي په دغه مذکورو حوالو .

دارنګې صحيح البخاري جلد ۱ صفحه ۳۱ دې کې روايت ذکر کوي :

Scanned by CamScanner

وإذا توضأ النبي صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كادوا يقتتلون على وضوئه .
نبي عَلَيْهِ السَّلَام به چې كله اودس كولو قريبه وه چې صحابه يو بل مړه كړي .
على وضوئه . په باقي مانده اوبو د اوداسه .
وُضوء بضم الواو چار اندام ، وَضوء بدر الدين عيني ذكر كوي چې بقيه اوبو د اودس ته هم وايي او اوبو مستعملو ته هم وايي د اندامونو نه چې كومې اوبه څاڅي .
دغه اوبه به صحابوو څمكې ته نه پريخودې لوته كې به يې له هغه نورو اوبو سره ګډې كړې او د بركت لپاره به يې په ځانونو مږلې .
نو دلته راځي كادوا يقتتلون قريبه وه چې دوي به يو بل وژل په بقيه اوبو د نبي عَلَيْهِ السَّلَام د اوداسه باندې ، مطلب رش به جوړوه . دا واقعه د حجة الوداع ده .
همدا روايت بيا په كتاب الشروط جلد ۱ صفحه ۳۷۹ كې ذكر ده خو عبارت د فيتمسحون به ورسره زيات ده تمسح به يې پرې كولو .
دارنګې بخاري جلد ۱ صفحه ۳۷۹ كې ليكي :
قال عروة عن المسور بن مخرمة و مروان خرج النبي صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ زمن حديبية فذكر الحديث وما تنخم النبي صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نخامة الا وقعت في كف رجل منهم فدلك بها وجهه وجلده الحديث .
تنخع دا تنخع بالعين التي يأت من الحلق . هغه څه چې د ستوني نه راشي بلغم ورته وايي .
تنخم بالميم : التي يأتي من الأنف . چې كوم د پوزې نه راشي .
دا محبت د صحابوو وو چې د نبي عَلَيْهِ السَّلَام لاړې او بلغم به يې د تبرك لپاره خپلو ځانونو پورې مږلې دا د دوي مينه وه له نبي پاك عَلَيْهِ السَّلَام سره .
دارنګې مسلم جلد ۲ صفحه ۲۰۹ دې كې باب د تحنيک د مولود لپيدلې ده :
باب استحباب تحنيك المولود عند ولادته وحمله الى صالح حنك .
وړل د ماشومانو نيک سړي ته چې تحنيک يې وكوي يعنې ګوته تالو ته ورښكته كړي .

Scanned by CamScanner

ځنك تالو ته ويلې شي لپاره دې چې لاړې يا خوږ شي تالو ته ورسيږي .
نو دلته امام مسلم ډير روايات راخلي خو مجموعه د هغه رواياتو داده چې د نبي عليه السلام په زمانه کې هغه ته ماشومان راوړل شوې او هغه د برکت لپاره خوله کې لاړې ورته اچولې نو يو روايت د عائشې بي بي چې جامع ده تولو لره :

ان النبي صلى الله عليه وسلم كان يؤتى بالصبيان فيبرك عليهم ويحنكهم .

د رسول الله صلى الله عليه وسلم په وخت کې به چې ماشومان پيدا شول راوړل به يې نبي پاک صلى الله عليه وسلم ته هغه په ورته د برکت دعا کوله او په خوله کې به يې لاړې ورته اچولې .
دا جامع شو تولو لره .
نورو رواياتو کې د ماشومانو نومونه ذکر شوي دي لکه يو د هغې نه د عبدالله بن زبير واقعه ده چې مور بي بي د هغه اسماء قباء ته په هجرت کې راغله نفاسه شوه وايي ما عبدالله بن زبير صاحب راوسته نبي عليه السلام لپاره لاړو اچولو په خوله دده کې .

فاخذه رسول الله صلى الله عليه وسلم منها فوضعه في حجره .

په غيږ کې يې کينوه واچوه :

ثم دعا بتمرة . کهجوره يې راوغوښتله :

قال قالت عائشة فمكثنا الساعة نلتمسها . مونږ کهجوره لټوله .

نلتمسها قبل ان نجدها .

هغه غريبي خپله ثابتوي کور کې يې کهجوره نه وه څه ډير وخت دې کې تير شو چې مونږ کهجوره پيدا کړه .

فمضغها . نبي عليه السلام هغه وچوپله .

ثم بصقها في فيه . بيا يې ورکړه سره د لاړو په خوله د زبير کې هغه خوږوالي يې د ماشوم په خوله کې ورتل کړ سره د لاړو .

فان اول شيء دخل بطنه لريق رسول الله صلى الله عليه وسلم . اول شيء چې خيټې د عبدالله بن زبير رضي الله عنه ته داخل شوې لاړې د رسول الله صلى الله عليه وسلم وې .

Scanned by CamScanner

ثم قالت اسماء ثم مسحه وصلى عليه وسماه عبدالله.

داسې نور قصې هم شته خو جامع ورلره دا حديث د حضرت عائشې رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا ده.

امام نووي رَحِمَهُ اللَّهُ منهاج کې لاندې شرح کوي چې مستحبه دا شوه چې:

أن يكون المحنك من الصالحين و ممن يتبرك به رجلاً كان او امرأةً فان لم يكن حاضراً عند

المولود حمل إليه.

نو بل کلي چيرته بزرګ ته دې ويسي که خپل کلي کې يې بزرګ نه وه نو داد حقوقو لازمو نه شو که حق نه وي دومره تاکيد يې کله کوه چې بل ځای ته يې ويسه د بل کلي بزرګ ته.

همدارنګې په روايت د مسلم کې راځي چې کله فرشتې ځمکې ته راشي لټوي مجالس د ذکر طويل حديث دې څه فرشتې رب کائنات ته وايي چې فلان عبد هم په لار تيريدو هسې کوم کار پسې راغلې وه هغه هم دې مجلس د ذکر کې ناست وه حديث کې راځي:

وله غفرت هم القوم لا يشقى بهم جليسهم. ده ته مې هم په کې بخښنه وکړه ځکه نه بدبخته کيږي، هغه جليس د ذاکرينو سره.

بهم ببركتهم باء د تيمن تبرك سببيت د پاره شوه جليس ددوي اګر چه نيت بل څه وه مسلم شريف جلد ۱۳ صفحه ۱۹۶.

هغه اعتراض دفع شو چې د غير معصوم تبرک نه منو ذاکرين خو معصوم نه دي.

دارنګې امام مسلم جلد ۲ صفحه ۳۵۱ روايت نقل کوي:

وعن أبي هريرة رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قال قال رسول الله صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إذا سمعتم صياح الديكة.

کله چې د چرګ آذان واوري.

فسئلو الله من فضله. خدا تعالى نه دعا غواړي د فضل د هغه.

فانها رأت ملكا. دې چرګ فرشته ليدلې ده.

اذا سمعتم نهيق الحمار. او چې کله مو واوريد له رامباړه د خره.

فتعوذوا بالله من الشيطن فإنها رأت شيطاناً.

Scanned by CamScanner

خو چې کله آواز کوي اعوذ بالله وايي چرګ چې کله آذان کوي دعا کوي .

دلته استدلال داسې کوو چې چرګ آذان کوي نو دا دعا غواړي ځکه ده فرشته ليدلې ده او فرشته صالحه ده ، او کوم ځای کې چې صالح موجود وي دعا قبليږي د هغه له برکت نه .

نو معلومه شوه چې د نيک صالح په موجودګي کې دعا قبليږي برابره خبره ده چې صالح دنيا کې وي او که دنيا نه تللې وي .

په دې سره ددوي هغه اعتراض هم دفع شو چې کور کې دعا کوي مزارته ولې ځي نو هلته ځکه ځو چې د نيک صالح سره خوا کې دعا بنه قبليږي هلته ځکه ځم صالح موجود ده .

دې ځای باندې امام نووي صاحب شرح کې ليکلي :

فيه استحباب الدعاء عند الحضور الصالحين والتبرك بهم .

دې حديث نه پته لګي چې دعا په وخت د حضور د صالحينو کې مستحب ده او تبرک د صالحينو هم ثابت شو .

دارنګې مسلم شريف جلد ۲ صفحه ۲۵۶ باندې ليکلي ، انس ابن مالک رضي الله عنه يې راواي دي :

قال كان رسول الله صلى الله عليه وسلم اذا صلى الغداة جاء خدم المدينة بآنيتهم فيها الماء فما يؤتى باناء الا غمس يده فيها فربما جاءوه في الغداة الباردة فيغمس يده فيها .

داد مدينې د انصارو عقيده وه ، غلامان به يې مامور کړي وه په دې باندې چې جامونه ډک کړي مسجد نبوي نه بهر د نبي عليه السلام په لاره کې او دريږي رسول الله صلى الله عليه وسلم مبارک به د سحر مونځ وکړو او کورته به روان وو لار کې به اخوا ديخوا غلامان ولاړ وه ډک جامونه به يې په لاس کې وه رسول الله صلى الله عليه وسلم مبارک به يو يو جام کې لاس بنکته کولو تيريده به .

دا جامونه به يې کورته راوړل او نورو اوبو سره به يې ګډې کړې انصارو به خپلو کورونو کې دغه اوبه استعمالولې داد ټولو صحابو د مدينې منورې عقيده د تبرک وه .

دارنګې بخاري جلد ۱ صفحه ۳۱ ابو موسى اشعري رضى الله راوي ده :

قال دعا رسول الله صلى الله عليه وسلم بقدح فيه ماء فغسل يديه ووجهه فيه ومج فيه .

Scanned by CamScanner

نبي عليه‌السلام پياله راوغوښته هغې کې اوبه وي لاسونه يې ووينځل مخ يې هم ووينځه بيا يې په هغې کې اوبه واچولې .

ثم قال. دلته بلال صاحب او ابوموسى صاحب دواړه ولاړ دي . نبي عليه‌السلام ورته وفرمايل :

اشربا منه . وڅکي دا اوبه .

وافرغا على وجوهكما ونحوركما . بقيه چې پاتې شوې په مخ يې واچوې په سينه يې واچوي د برکت لپاره .

دارنګې بخاري شريف جلد ۱ صفحه ۵۰۳ بلال حبشي رضي‌الله‌عنه په حجة الوداع کې خادم د نبي عليه‌السلام وه :

خرج بلال فنادى بالصلاة ثم دخل. خيمې د نبي عليه‌السلام ته بلال رضي‌الله‌عنه داخل شو .

واخرج فضل وضوء رسول الله صلى‌الله‌عليه‌وسلم . د نبي عليه‌السلام د اودس نه باقي اوبه يې راويستلې آوازيې وکړو چې د نبي عليه‌السلام د اودس مابقيه راسره دي .

فوقع الناس عليه يأخذون منه . شروع شول خلک د هغې نه يې اخذ کوه .

بل حديث کې وايي :

فيتمسحون به . په ځان باندې يې مږلې .

دارنګې مسلم شريف جلد ۱ صفحه ۱۶۰ باندې ليکلي دي : أسيد بن حضير رضي‌الله‌عنه يې راوي دي عائشې بي بي ته شکايت کوي :

ماهي باول برکتکم يا آل ابي بکر .

اى د حضرت ابوبکر رضي‌الله‌عنه اولاده دا ستاسو اولين برکت نه دي ستاسو خاندان نه دين اسلام ته ډير برکات رسيدلي يو برکت داده چې تا نه هار ورک شو په هغې کې تخفيف د تيمم راغې دې کې ورته نسبت کوي .

دارنګې بخاري شريف جلد ۱ صفحه ۴۱۳ باندې ليکلي دي : داد خيبر واقعه ده او هغه روايت ده چې فتحه د خيبر کيږي زه به صبا يو کس ته جنډه ورکوم د هغه په لاس به فتحه

Scanned by CamScanner

راځي :

فقاموا يرجون لذلك أيهم يعطى.

صحابه كرام ولاړ دي اميد ساتي چې كوم يو ته به جنده وركول كيږي .

فغدوا وكلهم يرجوان يعطى .

سحر كې نبي عَلَيْهِ السَّلَامُ آواز كوي :

أين علي ؟ چيرته ده حضرت علي رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ؟

فقيل يشتكي عينيه . چا ورته وويل ستركې يې بيماري دي .

فأمر فدعي له . امر يې وكړو راوغوښتې شو .

فبصق في عينيه . په ستركو كې يې لاړې ورته واچولې .

فبرأ مكانه . سمدستې جوړ شو .

حتى كأنه لم يكن به شيء . تا به ويل چې بيمار نه وه .

فقال نقاتلهم حتى يكونوا مثلنا .

اجازت ده وژنم به يې ترهغې چې مونږ غوندې ايمان يې راوړې نه وي .

نبي عَلَيْهِ السَّلَامُ ورته فرمايي :

على رسلك . ورو په دمه شه ورو په دمه ځه .

حتى تنزل بساحتهم . چې د هغوي ساحې ته چې داخل شي .

ثم ادعهم إلى الإسلام . اول دعوت د اسلام وركړه .

واخبرهم بما يجب عليهم . خبريې كړه چې څه پرې لازم دي .

فوالله لان يُهدى بك رجل واحد خيراً لك من حمر النعم .

چې ستا په وجه يو سړي ته هدايت وشي دا تا ته غوره ده له سرو اوښانو نه .

استدلال ده،، د فبصق عينيه نه د نبي عَلَيْهِ السَّلَامُ لاړي مباركې د شفاء لپاره استعمال شوې.

دارنګې بخاري جلد ۱ صفحه ۴۴۱ باندې ليكلي : باب بركة الغازي في ماله حياً وميتاً.

Scanned by CamScanner

برکت د غازي په مال کې ژوندي وي او که مړ وي د امام بخاري رَحِمَهُ اللهُ په نزد باندې د شهيد برکات شته دي نو دې مړي ته د برکت عقيده ساتي.

اهل حديث دې عقيدې ته شرک وايي.

امام بخاري پرې ترجمه کې باب لړوي بيا دې کې يو طويل روايت دي د حضرت زبير رَضِيَ اللهُ عَنْهُ هغه واقعه ده هغه بيانيږي.

دارنګې بخاري جلد ۱ صفحه ۵۰۱:

عن الجعد قال سمعت السائب بن يزيد (ماشوم صحابي ده) يقول ذهبت بي خالتي الى النبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فقالت يا رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ان ابن اختي وجع (ليکل داسې شوي او د شيخ صاحب رَحِمَهُ اللهُ د خولې نه داده: وقع). دا روايت هم شته.

فمسح رأسي ودعا لي بالبركة. دعا د برکت يې راته وکړه.

ثم توضأ. بيا يې اودس وکړو.

فشربت من وضوئه. د هغه د اودسه اوبه مې وڅکلې.

نو دغه وخت کې تبرک په وضوء د نبي عَلَيْهِ السَّلَامُ باندې معمول عام د صحابوو وو چا ته به چې ملاو شوې صرفه به يې نه کوله.

دارنګې بخاري جلد ۲ صفحه ۸۷۱ اول جلد صفحه ۵۴ کې هم مذکور ده هغه د بلال صاحب روايت دي:

أ ت بلالاً أخذ وضوء رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

نبي عَلَيْهِ السَّلَامُ بقيه اوبه د اودسه بلال صاحب را واخيستې.

ورأيت الناس يبتدرون ذاك الوضوء. خلک يو بل نه مخکې کيږي دې او بو پسې ځان رسوي.

فمن أصاب منه شيئاً تمسح به. په ځان يې راکاږي.

ومن لم يصب منه شيئاً. چا ته چې دا اوبه و نه رسيږي.

اخذ من بلل يد صاحبه. د ملګري د لاس لوندوالي نه لوندوالي را واخلي په ځان يې

Scanned by CamScanner

ومړي څکه او به لږي دي او خلک ډير دي .

نو چې چا ته ورسيدي څان پوري به يې موړلي او که چا ته به ونه رسيدې د بل ملګري لاس سره به يې لاس تيچ کړ د هغه لاس نه به يې لوند والې واخيست څان پوري به يې موږه .

دارنګې بخاري جلد ۲ صفحه ۸۴۲ ، ابوبرده رضي الله عنه فرمايي :

قال لي عبدالله بن السلام . ماته عبدالله بن سلام وويل :

ألا أسقيك في قدح شرب النبي صلى الله عليه وسلم فيه .

اوبه وڅکم درباندې په هغه پياله کې چې کومه کې نبي عليه السلام اوبه څکلي دي ګوره دوي دا فخر ګڼي زما کور کې پياله ده هغه کې نبي پاک صلى الله عليه وسلم اوبه څکلي زه نن تا ته هغه پياله کې اوبه درکومه څکه هغوي به دې ته خوشحاليدل چې دا هغه پياله ده کومه باندې چې د نبي عليه السلام شونډې مبارکې لږيدلې دي .

دارنګې بخاري جلد ۲ صفحه ۸۴۲ باندې ليکلي ، سهل ابن سعد رضي الله عنه فرمايي روايت دده دي نبي عليه السلام وفرمايل سهل ته :

اسقنا يا سهل . مونږ ته اوبه راوړه ای سهله !

فخرجت بهذا القدح . پياله ورسره ده نو وايي :

فخرجت لهم بهذا القدح . دا پياله مې ورته راويسته .

فأسقيتهم فيه . دغه پياله کې مې نبي عليه السلام ته اوبه ورکړي .

فأخرج لنا سهل .

دا اخرج فاعل چې ده ابوحازم اخذ هذا الحديث ابو حازم وايي راويسته مونږ ته سهل

ذلك القدح .

هغه پيالې کومه کې چې يې نبي عليه السلام ته اوبه ورکړې وې مونږ ته يې راوويسته .

فشربنا منه . مونږ هم د هغې نه اوبه وڅکلي .

ثم استوهبه عمر بن عبد العزيز بعد ذلك فوهبه له .

عمر بن عبد العزيز ترې نه طلب کړه چې ما ته يې راکړه نو هغه ته يې ورکړه بادشاه د

Scanned by CamScanner

ت ده هغه ورته سوال کوي چې دا ماته راکړه چې دې کې نبي پاک صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اوبه څکلي ي.

دا رنګې مسلم جلد ۲ صفحه ۱۶۲ باندې لیکلي دي ، حضرت انس رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ سره یوه پیاله ده فخر کوي :

لقد سقيت رسول الله صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ في هذا القدح أكثر من كذا وكذا .

نبي عَلَيْهِ السَّلَامُ ته مې په دې پیاله کې ورکړي زیات له دومره دومره نه یعنې ډیرې زیاتې اوبه ما نبي پاک صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ته په دې پیاله کې ورکړي .

قال ابن سيرين رَحِمَهُ اللَّهُ انه كان في حلق من حديد . دې کې د اوسپنې یوه حلقه وه .

حضرت انس رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ اراده لري :

ان يجعل مكانها حلقة من ذهب او فضة . چې د سروزیا سپینو زرو کړه په کې جوړه کړي په ځای ددې .

ابو طلحه رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ورته فرمایي :

لاتغيرن شيئاً صنعه رسول الله صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فتركه . تغیر مه ورکوه .

دا روایت بخاري هم ذکر کړي : باب الاشربة کې دویم جلد صفحه ۸۴۲ باندې .

قسطلاني شارح د بخاري نقل کوي د مختصر البخاري او قرطبي نه حواله کوي وایي :

او فتح الباري کې ذکر دی صفحه ۱۲۳ جلد ۱۶ :

وذكر القرطبي في مختصر البخاري أنه رأى في بعض النسخ القديمة من صحيح البخاري .

وایي په نسخو قدیمو د امام بخاري دلته دا الفاظ موجود وه .

قال أبو عبد الله البخاري رأيت هذا القدح بالبصرة . دا پیاله مې بصره کې ولیده .

وشربت فيه . ما په کې اوبه وڅکلې .

وكان اشترى من ميراث نضر بن انس بثمان مائة الف .

له دغه شخص نه ما تپوس وکړو دا دې په څو اخیستې ده وایي داد نضر ابن انس چې اولاد حضرت انس رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ده د هغوي نه ما په اته لکه درهمه اخیستې .

Scanned by CamScanner

کومه پيالي چې حضرت انس رضي الله عنه د بخاري په روايت وايي چې ما نبي عليه السلام په کراتو اوبه ورکړې په کې.

دارنګې مسلم شريف جلد ۲ صفحه ۱۷۸ باندې ليکلي : داد خندق واقعه ده طويل روايت ده د جابر رضي الله عنه فرمايي يو شخص نبي عليه السلام ته راغې خيته پورې يې کانړي تړلي وه د ولږې له وجهې نه ، نبي عليه السلام ته يې وويل زه وږي يم دې وخت کې نبي عليه السلام تکيه کړې وه راپاڅيده د خيټې نه يې لمنه اوچته کړه دوه کانړي ده تړلي وه .

حضرت جابر رضي الله عنه دا صحنه وليده وايي په منډه کور ته راغلم بي بي ته مې وويل څه شته که نه يو وړوکي چيلي وه تقريباً دوه کليلو وربشې وي ما وويل دا زر اوړه کړه په ميچنې چيلې مې حلال کړه ما ويل دا باندې کړه پټ نبي عليه السلام ته وايم بس د يو څو نفرو به بس شي .

زر کسان لګيا دي په خندق کې کار کوي وايي چې راغلم نبي اکرم صلى الله عليه وسلم ته ما ورته وويل چې روټې مې کړي مونږ سره لاړ شه هغه وويل يوازې ما بوځې که دا ټول خلق؟

زه د حياء نه غلې شوم چې څه دوي به خپله سوچ وکړي چې د جابر صاحب غريبي او دومره خلک ، نو نبي عليه السلام اعلان کوي بلال صاحب ته وايي آواز وکړه د خندق خلکو ته چې جابر صاحب دوډې کړې ده .

خلک را راوان شول وايي زه ډير زيات خفه شوم وايي چې کله د کور نه راتلم ما ته بي بي وويل :

لاتفضحني برسول الله صلى الله عليه وسلم ومن معه . لاړ شه پټ ګورئ رسول الله صلى الله عليه وسلم ته ووايه چې کور کې اوړه کم دي ما ګورئ ونه شرموي پټ خبره وکړه ، عام اعلان مه کوه . نو زه راغلم دا خبره مې پټه وکړه :

يارسول الله انا قد ذبحنا بهيمة لنا وطحنت صاعاً من شعير كان عندنا فتعال في نفر معك فصاح رسول الله صلى الله عليه وسلم وقال ياأهل الخندق ان جابراً رضي الله عنه قد صنع لكم سوراً فحي هلا بكم

جابر صاحب وايي زه د حياء نه په منډه راغلم بي بي ته مې وويل ټول راپسې را روان دي . وايي ماته مې بي بي وويل چې تا ورته وويل چې ټول راشي او که هغه ځان نه اعلان

Scanned by CamScanner

وکړو ، ما ورته وویل چې نه ما نه دي ویلي وایي مه خفه کیږه دا میلمانه د هغه دي ستا نه دي هغه یې عذرولې شي .

جابر رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وایي چې کله ترې راتلم ما ته نبي اکرم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ آواز وکړو :

لا تنزلن برمتکم ولاتخبزن عجینتکم حتی أجيء .

زما راتللو نه مخکې کټوي کوزه نه کړي او هغه اوړه چې اغږلي مو دي پاخه یې نه کړي .

حتی اجيء . تر دې چې زه راشم .

دې وایي :

فجئت وجاء رسول الله صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يقدم الناس .

زه راغلم او رسول الله صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هم راغې مخکې زه له خلکو بې بې ته مې وویل نور خلک را روان دي .

فقالت . ما ته بې بې وویل : بك بك . داسې شي داسې شي دا دې څه چل وکړو .

جابر صاحب ورته وویل :

قد فعلت الذي قلت لي . تا چې څه ویلې وو ما هغه کار وکړ ما پټ ورته ویلي وو .

فاخرجت له عجینتنا فبصق فیها و بارك .

کور نه مې هغه اوړه ورته راوویستل نبي عَلَيْهِ السَّلَامُ ته لاړې یې په کې واچولې او د برکت دعاء یې وکړه .

ثم عمد الی برمتنا فبصق فیها و بارك ثم قال ادع خابزة فلتخبز معك .

بیا یې ما ته وویل د ګاونډ نورې ډوډۍ پخوونکې راوغواړه چې، تاسره ډوډۍ پخه کړي .

واقدحي من برمتکم ولا تنزلوها . او دا کټوي راکوزوي مه بلکې د قدح په واسطه یې را اچوي .

وهم الف . او دوی زر کسان وو .

Scanned by CamScanner

فاقسم بالله لاكلوا . قسم په الله تړلو وخوړه .

حتی ترکوه . تر دې چې پرې يې خوده .

وانحرفوا . دوي لاړل .

وان برمتنا لتغط کما هي . زمونږ کټوي خوټيده همغه شان چې وه :

وان عجينتنا او کما قال الضحاك عجينتنا لتخبز کما هو .

او بې بيانې همغه شان په تناره ډوډي پخوي له هغه اوړو نه .

نو دا ښکاره برکت ده کوم برکت چې په معنی د زيادت سره وه .

دارنګې الشفاء بتعريف حقوق المصطفی د قاضي عياض کې په جلد ۱ صفحه ۲۱۸ کې ليکلي : قاضي ابو علي د خپل شيخ ابي القاسم بن مامون نه روايت کوي :

قال كانت عندنا قصعة من قصاع النبي ﷺ .

د رحمت عالم ﷺ د کاسو نه يوه کاسه مونږ سره وه .

فكنا نجعل فيها الماء للمرضى فيستشفون بها .

مونږ به هغې کې اوبه واچولې لپاره د مريضانو نو د هغې له برکته به شفاء ورته ميلاويده په سبب د دغې اوبو او دغې کاسي سره .

دارنګې مسلم شريف جلد ۱ صفحه ۲۳۳ حواله حديث د عتبان بن مالک نبي عليه السلام ته د ضعف نظر شکايت کوي ، زما قائد نشته راتلې نشم کور کې مونځ کوم خو د مانځه ځای مې معلوم نه دې کاشکې ته يو ځل مونږ کره راغلې واې دوه رکعته مونځ مو کړې وای د برکت لپاره کوم ځای چې تاسو مونځ کړی وای ما به هغه ځای خپله مصلی مقرر کړې وای .

نبي عليه السلام وعده ورسره کوي وايي در به شم حضرت صديق اکبر رضي الله عنه ځان سره ملګري کوي او دواړه روان شول :

ان عتبان بن مالك وهو من اصحاب النبي ﷺ ممن شهد بدراً من الانصار انه اتى رسول الله ﷺ فقال يا رسول الله ﷺ اني قد انكرت بصري وانا اصلي لقومي واذا كانت الامطار سال الوادي الذي بيني وبينهم ولم استطع ان آتي مسجدهم فأصلي لهم وددت

إنك يا رسول الله صلى الله عليه وسلم تأتي فتصلي في مصلى فأتخذه مصلى.

قال فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم سأفعل ان شاء الله قال عتبان فغدا رسول الله صلى الله عليه وسلم وأبو بكر رضي الله عنه حين ارتفع النهار فاستأذن رسول الله صلى الله عليه وسلم فأذنت له فلم يجلس حتى دخل البيت ثم قال اين تحب ان اصلي من بيتك؟ قال فأشرت الى ناحية من البيت فقام رسول الله صلى الله عليه وسلم فكبر فقمنا وراءه فصلى ركعتين ثم سلم.

ددې نه پته لږېږي چې كوم ځاى صلحاء مونځ وكړي هغه ځاى له بركت نه ډك وي.

امام نووي رحمه الله منهاج شرح كې ليكي:

منها التبرك بالصالحين وآثارهم والصلاة في المواضع التي يصلو بها وطلب التبرك منهم.

ثابت شو تبرك په اثر د صالحينو د هغوي او طلب د تبرك له هغوي نه.

دا رنګې بخاري شريف جلد ۲ صفحه ۸۹۲ روايت د سهل ابن سعد ده دا حديث بخاري جلد ۱ صفحه ۱۷۰ كې هم ذكر ده: يو بي بي راغله نبي عليه السلام ته نوي جوړه يې راوړه نبي عليه السلام ته هغه جوړه ډيره په مينه استعمال كړه يو سړي راغې نبي عليه السلام ته عرض كوي چې دا جوړه ما ته راكړه رحمت عالم جوړه هغه ته وركړه ځكه هغه انكار د چا نه، نه كوه:

فقالت يا رسول الله صلى الله عليه وسلم أكسوك هذه فأخذها النبي صلى الله عليه وسلم محتاجا اليها فلبسها فرآها عليه رجل من الصحابة فقال يا رسول الله صلى الله عليه وسلم ما احسن هذه فاكسنيها فقال نعم فلما قام النبي صلى الله عليه وسلم لامه اصحابه قالوا ما احسنت حين رأيت النبي صلى الله عليه وسلم اخذها محتاجا اليها ثم سألته إياها وقد عرفت أنه لا يسأل شيئاً فيمنعه فقال رجوت بركتها حين لبسها النبي صلى الله عليه وسلم لعلي أكفن فيها.

هغه شخص دا جوړه واخيسته نبي عليه السلام كور كې بدله كړه او دغه شخص ته يې وركړه خلكو پرې اعتراض وكړو شارحين وايي چې دا شخص عبد الرحمن بن عوف ده يا سعد ابن ابي وقاص رضي الله عنه دي نو:

طلب عبد الرحمن بن عوف يا سعد بن ابي وقاص عن النبي صلى الله عليه وسلم الرداء السوداء

Scanned by CamScanner

المریخ فطعنوه علی ذلك. نو صحابو پرې طعن ووېل او دا یې بده وګڼله چې هغه څومره په مینه قبوله کړه دغو دواړو نه یو جواب ورکوي:

فقال رجوت برکتها حین لبسها النبي صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

ما دیکي امید د برکت کوه په هغه وخت چې نبي عَلَيْهِ السَّلَام واغوسته.

لعلي اکفن فیها. بنایي چې زه دې کې دفن شمه.

دارنګې بخاري جلد ۲ صفحه ۷۵۰ باندې لیکلي، بي بي عائشې رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا دغه حدیث روایت کړي نبي عَلَيْهِ السَّلَام بیمار شو عادت یې دا وه:

یقرأ علی نفسه بالمعوذات وینفث فلما اشتد وجعه. درد یې سخت شو.

کنت أقرء علیه وامسح بیده رجاء برکتها. ما به دغه سورتونه لوستل د نبي عَلَيْهِ السَّلَام په لاس به مې چوپ کول لاس د نبي عَلَيْهِ السَّلَام به مې د هغه په جود را کشوه ځکه.

رجاء برکتها. امید مې د برکت وه.

دارنګې بخاري جلد ۱ صفحه ۴۳۸ کې باب لړوي:

باب ما ذکر من درع النبي صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وعصاه وسیفه وقدحه وخاتمه وما استعمل الخلفاء بعده من ذلك مما لم یذکر قسمته ومن شعره ونعله وانیته مما یتبرك اصحابه وغیرهم بعد وفاته.

دلته نسخې دوه دي: بعضې نسخو کې: مما شرك به اشترك به أصحابه.

بعضو نسخو کې راځي: مما تبرك به اصحابه وغیرهم بعد وفاته.

نو دې باب کې بیا هغه ټول روایات ذکر کوي نو امام بخاري رَحِمَهُ اللَّهُ تبرك بآثار الصالحین په کلکه قائل ده ځکه دې کې ترجمه د باب ولړوله.

دارنګې شفاء اول جلد صفحه ۲۱۸ د رحمت عالم چې کومه همسا وه د خلفاء په سلسله حضرت عثمان رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ته رسیدلې وه.

وأخذ جهجاه الغفاري القضیب همسا لرګي.

Scanned by CamScanner

من يد عثمان رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ليكسره على ركبتيه. چې مات يې کړي په زنګنونو باندې د نبي عَلَيْهِ السَّلَامُ همسا يې راواخيسته د عثمان رَضِيَ اللهُ عَنْهُ له لاس نه زنګون ته يې ونيوله چې ما ته يې کړي.

فصاح الناس به . خلکو پرې چغې کړي چې داد نبي عَلَيْهِ السَّلَامُ همسا دء.

فاخذته فيها الاكلة . په دغه زنګون باندې خوړونکي مرض ولږيده.

فقطعها و مات . دا زنګون يې ورته پوته کړ او مړ شو ځکه بې آدبي د اثر د رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ چې همسا وه کړي وه.

ومات قبل الحول . د کال نه مخکې مړ شو.

تفسير صاوي جلد ١ صفحه ١٠٣ ليکي :

فكان كل من بال عنده ابتلي بالبواسير.

دغه تابوت چې په کې آثار د انبياو وه عمالقه وو په ډيران کې واچوه بول به يې ورته کول چا چې بول دغه صندق ته کړې وي په مرض د سلسل بول اخته شو ځکه بې ادبي د آثار د انبياء يې کړي وه.

دا رنګې الاصابة في تمييز الصحابة جلد ١ صفحه ٤٠٥ :

روي عن سعيد ابن المسيب ان ابا ايوب اخذ من لحية رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شيئاً.

زلفه يې د رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ د ږيرې مبارکې نه اخيستې وه.

فقال له . ورته وويل رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ :

لا يصيبك السوء يا ابا ايوب . تا ته به ونه ورسيږي هيڅ يو بدي اى ابا ايوبه!

دا رنګې جامع الاصول في آحاديث الرسول جلد ١٢ صفحه ٨٥٦ :

وكان عند معاوية ازار رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ورداءه و قميصه وشيء من شعره واظفاره.

معاويه رَضِيَ اللهُ عَنْهُ دغه مذکوره شيان ځان سره جمع کړي وو کله چې وفات کيږي وصيت کوي.

فقال كفنوني في قميصه . کفن د قميص د نبي عَلَيْهِ السَّلَامُ نه راکړي.

Scanned by CamScanner

وأدرجوني في ردائه .د ننه مې کړي د نبي عَلَيْهِ السَّلَام په څادر کې چې لفافه ورته وايي.

وازروني بازاره. او لنګ راواچوي د لنګ د هغه نه.

وحشوا منخري وشدقي و مواضع السجود مني بشعره و اظفاره.

وشيندي زما په منخر او ژامو او په ځايونو د سجدو باندې د عطرو پر ځاى شعره واظفاره زلفې مبارکې د نبي عَلَيْهِ السَّلَام او نوکونه مبارک د هغه.

وخلو بيني وبين ارحم الراحمين .بيا مې پرېږدي زما او د ارحم الراحمين مينځ کې کار مه لري ، يعنې تاسو مې د نبي پاک صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ په لباس کې پټ کړي نور مې هغه ته وسپاري.

دا وه د صحابوو د تبرک عقيده چې د عذاب نه نجات د نبي پاک صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ په لباس کې ګوري.

دا واقعه مختصر تاريخ دمشق هم ذکر کړي جلد ٦ صفحه ٣٢٢، تنقيح الفهوم لاهل اثر ذکر کړي جلد ١ صفحه ٢١٢، الاکمال في اسماء الرجال ذکر کړي صفحه ٦٢٢ ، دا رنګې شفاء جلد ١ صفحه ٢٢٠.

و وضع يده على رأس حنظلة بن حذيم و برك عليه :

د حنظله بن خديم رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ په سر نبي عَلَيْهِ السَّلَام لاس ايښي وه او دعا د برکت يې ورته کړې وه.

فكان حنظلة يؤتي بالرجل قد ورم وجهه .يو سړي به ورته راوستې شو چې مخ به يې خوږيده.

والشاة قد ورم ضرعها. ګډه به ورته راوستې شوه چې د هغې غولانځه کې به بيماري وه.

فيوضع على موضع كف النبي صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فيذهب الورم .کې به خودې شو په ځاى د کف د نبي عَلَيْهِ السَّلَام نو لاړ به ترې نه مرض مطلب د چا به چې کوم ځاى درد کوه نو دده په سر باندې نبي پاک صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لاس د برکت راکش کړي وه نو هغه درد والا ځاى به يې دده په سر سره ولږوه الله پاک به شفا ورکړه ځکه په سر يې لاس د برکت د نبي عَلَيْهِ السَّلَام راکش شوې وه.

Scanned by CamScanner

همد غسې د کومې ګډې به چې غولانځه کې څه بيماري وه حنظله رضي الله عنه به سر ورتېږ کړو او د هغه ګډې غولانځې سره به يې ولږوه الله پاک به شفاء ورکړه.

دارنګې الشفاء بتعريف حقوق المصطفى جلد ۲ صفحه ۷۰ باندې ليکلي، د ابن عمر رضي الله عنه نه روايت ده:

واضعاً يده على مقعد النبي صلى الله عليه وسلم من المنبر ثم وضعها على وجهه.

عبدالله ابن عمر رضي الله عنه راغې د نبي پاک صلى الله عليه وسلم په منبر يې لاس کيخود بيا يې په مخ کيښود.

نو اوس هم هغلته راځي خلک کوم چې عقيدتمند دي محراب منبر د نبي پاک صلى الله عليه وسلم د شرک آوازونه پرې کيږي خو خلک زيات وي منع کولې يې نه شي.

نو داد عبدالله ابن عمر رضي الله عنه نه ثابت دي چې هغه مبارک لاس په منبر کش کړې وه بيا يې په مخ ايخي وه.

وروي ابن عمر واضعا يده على مقعد النبي صلى الله عليه وسلم من المنبر ثم وضعها على وجهه.

ولهذا كان مالك رحمه الله لا يركب بالمدينة دآبة وكان يقول أستحي من الله أن أطأ تربة فيها رسول الله صلى الله عليه وسلم بحافر دآبة.

دارنګې وفاء الوفاء باخبار المصطفى جلد ۲ صفحه ۴۴۳ ليکلي د امام احمد رحمه الله فتوى ذکر کوي: عبدالله بن امام احمد رحمه الله روايت کوي:

سألت عن أبي. د پلار نه مې تپوس وکړو:

عن الرجل. د يو سړي باره کې.

يمس منبر رسول الله صلى الله عليه وسلم. چې د نبي عليه السلام منبر مسحه کړي.

ويتبرك به. او تبرک پرې حاصل کړي.

ويمسه ويقبله. ښکلوي يې او مسحه کوي يې.

ويفعل بالقبر مثل ذلك. او راشي قبر سره هم دغه شان کوي ښکلوي يې لاس پرې راکاږي.

Scanned by CamScanner

رجاء ثواب الله تعالى قال لابأس به . وايي ما ته خپل پلار امام احمد صاحب وويل څه باک نه لري .

دا واقعه عمدة القاري د عيني جلد ۴ صفحه ۶۰۷ کې هم ذکر کړي فتوى د امام احمد صاحب په کې مذکوره ده .

دارنګې العلل و معرفة الرجال جلد ۲ صفحه ۴۹۲ کې هم مذکوره ده.

دارنګې د آحاديث باب .

دارنګې عبد الله ابن الزبير رضي الله عنه :

شرب دم النبي صلى الله عليه وسلم . عبد الله ابن زبير وينې د نبي عليه السلام څکلي وي .

دا حديث مسند البزار جلد ۶ صفحه ۱۶۹ کې ذکر کړي هُنيد بن قاسم د عامر بن عبدالله بن زبير نه روايت کوي هغه يې د خپل پلار نه :

قال احتجم رسول الله صلى الله عليه وسلم فأعطاني الدم قال إذهب فغيبه فذهبت فشربته ثم أتيت النبي صلى الله عليه وسلم فقال لي ما صنعت به ؟ قلت غيبته قال لعلك شربته؟ قلت شربته .

دا روايت ساکت ده له دې نه چې نبي پاک صلى الله عليه وسلم څه په کې وويل بس دومره دي چې ما ورته وويل څکلې مې ده .

الاحاد المثاني لابن ابي عاصم جلد ۲ صفحه ۱۲۱ په هغې کې دا راځي :

ولم شربت الدم . وينه دې ولې وڅکلې .

ويل للناس منك وويل لك من الناس .

شدت ده د خلکو له لاسه او شدت ده ستا له خلکو يعنې ته خلک مه ګرفتاروه او خلک دې تا نه ځان ساتي ځکه وجود ته دې طاقت ملاو شو ځکه د نبي عليه السلام وينه وجود او ذات دا يو قوت لري :

حديث کې راځي نبي پاک صلى الله عليه وسلم کې د څلوېښتو جنتيانو طاقت وه او په يو جنتي کې د سلو ځوانانو د دنيا طاقت وي نو ځکه نبي پاک صلى الله عليه وسلم ورته فرمايي :

ويل للناس منك وويل لك من الناس .

دا واقعه مستدرک هم ذکر کړې جلد ۳ صفحه ۶۳۸ کې .

Scanned by CamScanner

معرفة الصحابة د ابي نعيم ذكر کړي جلد ۱۱ صفحه ۴۶۸ روايت د ابي نعيم په حليه کې او د ابن عساکر په تاريخ کې او د ابن غطريف په جزء کې د زيادت الفاظ ښايي نبي پاک صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ورته ويلې وي چې ولې دې وڅکلې.

قال اى ابن زبير احببت ان يكون دم رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ في جوفي.

دا مې ډيره خوښه وه چې ستا وينه زما وجود ته راشي.

فقال بيده على رأس ابن الزبير. په سر د عبد الله ابن زبير لاس راښکه.

وقال ويل لك من الناس وويل للناس منك لا تمسك النار إلا قسم اليمين.

او ربه دې مسحه نه کړي مګر د هغه قسم يمين د پوره کولو لپاره چې الله پاک کړي.

﴿وَإِن مِّنكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا﴾. يو هم نشته مګر داخليږي به.

د همدغه قسم د پوره کيدو لپاره به د سترګو رپ او ر ته داخل شي خو نور به دې مسحه نه کړي.

حواله د ابن غطريف اول جلد صفحه ٦٦ ده حواله د حلية الاولياء جلد ۱ صفحه ۳۳۰ ده، حواله د تاريخ دمشق لابن عساکر جلد ۲۸ صفحه ۱۶۲ ده.

دې ټولو کتابونو دغه د عبد الله ابن زبير دا حديث ذکر کړې ده خو الفاظ لږ جدا دي.

سنن دارقطني هم ذکر کړي جلد ۱ صفحه ۲۲۸، مطالب العالية د ابن حجر صاحب هم دا واقعه ذکر کړي په جلد ۱۱ صفحه ۸۵ باندې، الاصابة في معرفة الصحابة جلد ۲ صفحه ۱۲۷، د علامه قرطبي تفسير جلد ۲ صفحه ۹۳ ذکر کړي.

ماوردي په اعلام النبوة کې ذکر کړي جلد ۱ صفحه ۱۲۱، علامه سيوطي رَحِمَهُ اللهُ په جامع الاحاديث جلد ۳۵ صفحه ۳۵۴ کې ذکر کړي.

مناوي رَحِمَهُ اللهُ فيض القدير جلد ۵ صفحه ۲۵۲، سبل الهدى والرشاد في سيرة خير العباد کې علامه شامي رَحِمَهُ اللهُ جلد ۱۵ صفحه ۴۰، سيوطي رَحِمَهُ اللهُ خصائص الكبرى جلد ۱ صفحه ۱۱۸، ابن المنظور په مختصر تاريخ دمشق جلد ۱ صفحه ۱۶۸۴، سيوطي رَحِمَهُ اللهُ تاريخ الخلفاء جلد ۱ صفحه ۸۷، امام ذهبي تاريخ اسلام جلد ۲ صفحه ۱۵۷ کې ذکر کړي، قاضي عياض په الشفاء جلد ۱ صفحه ۲۴۹ کې،

Scanned by CamScanner

دې ټولو دا حديث د عبد الله بن زبير رضى الله چې د نبي عليه السلامويني يې څکلې وي ټولو ذکر کړې دي.

شرب دم النبي صلى الله عليه وسلم.

دويم: المعجم الكبير للطبراني جلد ۷ صفحه ۸۱ کې ليکي:

عن برية بن عمر بن سفينة مولى رسول الله صلى الله عليه وسلم عن ابيه عن جده قال احتجم فقال خذ هذا الدم فادفنه من الدواب والطير والناس فتغيبت فشربته ثم ذكرت ذلك له فضحك واللفظ لأحمد بن صالح.

سفينه چې وه څکلې وي وينې د رسول الله صلى الله عليه وسلم دا روايت ذکر کړي په بيهقي سنن الكبير جلد ۷ صفحه ۶۷ کې.

دارنګې بيهقي شعب الايمان جلد ۱۴ سفحه ۳ کې أمالي د محلي جلد ۲ صفحه ۳۰ تاريخ كبير د امام بخاري په آحاديثو مرفوعو کې ذکر کړي جلد ۲ صفحه ۲۰۴ کې.

مطالب العاليه د ابن حجر جلد ۱۱ صفحه ۸۶ کې ذکر کړي، تلخيص الخبير جلد ۱ صفحه ۳۰ مجمع الزوائد جلد ۸ صفحه ۲۱۹ دې ټولو دا حديث ذکر کړي.

دريم روايت: دارنګې معجم الاوسط د طبراني جلد ۱۹ صفحه ۴۳۱ باندې ليکي:

حدثنا مسعدة بن سعد ثنا ابراهيم بن المنذر ثنا عباس بن ابي شملة عن موسى بن يعقوب عن الاسقع عن ربيح بن عبد الرحمن بن ابي سعيد عن ابيه عن جده ان اباه مالك بن سنان لما اصيب رسول الله صلى الله عليه وسلم في وجهه يوم احد مص دم رسول الله صلى الله عليه وسلم وازدرده فقيل له اتشرب الدم قال نعم اشرب دم رسول الله صلى الله عليه وسلم فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم خالط دمي بدمه لا تمسه النار. د ابو سعيد رضي الله عنه والد ګرامي سنان ابن مالک د نبي عليه السلام وينې يې څکلې وي کله چې نبي عليه السلام احد کې زخمي شو.

وازدرده ښکلې وي، چا ورته وويل وينې څکې؟

قال: نعم اشرب دم رسول الله صلى الله عليه وسلم. د هر چا وينې نه څکم بلکې د رسول الله صلى الله عليه وسلم وينې څکم.

Scanned by CamScanner

فقال رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ . رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ و فرمایل :

خالط دمي بدمه لا تمسه النار . دده له وینې سره زما وینه خلط شوه او ر د جهنم به یې مسحه نه کړي .

دارنګې معجم الکبیر د طبراني جلد ۲۴ صفحه ۲۰۵ – ۵۲۷ :

حدثنا عبدالله بن أحمد بن حنبل ثنا یحیی بن معین ثنا حجاج بن محمد عن ابن جریج عن حکیمة بنت امیمة عن امها امیمة قالت کان للنبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قدح من عیدان یبول فیه و یضعه تحت سریره فقام فطلب فلم یجده فسأل فقال این القدح ؟ قالوا شربته برة خادم ام سلمة التي قدمت معها من ارض الحبشة فقال النبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لقد احتظرت من النار بحظار .

دا بي بي له جهنم نه په حجاباتو کې شوه کومې چې بول د رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ څکلې وي .

دا حدیث صحابات المثاني د ابي عاصم ذکر کړي جلد ۹ صفحه ۲۳۲ کې دا حدیث ذکر کړي مجمع الزوائد جلد ۸ صفحه ۲۲۰، امام بیهقي په سنن جلد ۲ صفحه ۱۲۲ کې ، معجم دابن منحری جلد ۱ صفحه ۱۳۰ ، استیعاب جلد ۲ صفحه ۷۹، الاصابة في معرفة الصحابة جلد ۳ صفحه ۴۴۹ تاریخ دمشق ذکر کړي جلد ۶۹ صفحه ۵۱ ، تهذیب الکمال د مذي جلد ۳۵ صفحه ۱۵۶ ، سیر اعلام النبلاء جلد ۹ صفحه ۴۵۰ . دا ټولو دا حدیث رانقل کړي دي .

دارنګې ینځم روایت ددې متعلق :

المعجم الکبیر للطبراني جلد ۲۵ صفحه ۸۹ باندې لیکلي :

حدثنا الحسین بن اسحاق السترې ثنا عثمان بن ابي شیبة ثنا شبابة بن سوار حدثني أبو مالك النخعي عن الاسود بن قیس عن نبیح العنزي عن ام ایمن قالت قام رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ من اللیل الی فخارة في جانب البیت فبال فیها فقمت من اللیل و انا عطشانة فشربت ما فیها و انا لا اشعر .

فلما اصبح النبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قال یا ام ایمن قومي فاهریقي ما في تلك الفخارة قلت قد والله

Scanned by CamScanner

شربت ما فيها قالت فضحك النبي ﷺ حتى بدت نواجذه ثم قال اما إنك لا تتجعين بطنك ابدا الحديث .

دا ام ايمن رضي الله عنها چې وه هر وخت به يې شكايت كوه د خيټې له درد نه د خيټې درد يې لرلو يو ځل نبي پاک ﷺ د شپې بول په يو لوښي كې وكړل په يو طرف د كوټه كې كيښودي ام ايمن رضي الله عنه د شپې تږې شوه او دا بول يې وڅكل چې كله صباء شو نبي پاک ﷺ ام ايمن رضي الله عنها ته وويل چې دا د كډي لوښي كې څه دي دا بهر واړوه بي بي ورته وويل چې هغه خو ما وڅكلي .

نو نبي پاک ﷺ په خندا شو تر دې چې نواجذ غابښونه يې ښكاره شول.

ثم قال اما إنك لا تتجعين بطنك أبدا .

ته به هيڅ كله د خيټې له درد نه شكايت ونه كړې .

دا د صحابوو عقيده وه .

دا حديث مستدرك ذكر كړي جلد ۱٦ صفحه ۲۰۲ ، بيروتي چاپ ، دلائل النبوة د ابونعيم ذكر كړي جلد ۱ صفحه ۴۲۷ حليه د ابي نعيم ذكر كړي جلد ۲ صفحه ٦۷، مجمع الزوائد جلد ۸ صفحه ۲۲۰.

دا رنګې تذكره د امام قرطبي صفحه ۱۰۴ كې باب لړوي :

باب يختار للميت قوم صالحون يكون معهم .

په كار دا وي چې مړې دې دفن شي په مقبره د صالحينو كې .

دې باب كې بيا دغه احاديث ذكر كوي ، حضرت علي رضي الله عنه فرمايي :

امرنا رسول الله ﷺ أن ندفن موتانا وسط قوم من الصالحين .

مونږ ته رحمت عالم امر كړي چې دفن كوي مړي په مقبرو د صالحينو كې .

فان الموتى يتأذون بجار السوء .

په تحقيق سره بد ګاونډي باندې مړو ته تكليف رسيږي .

كما يتأذى به الاحياء . لكه څنګه چې ژوندي ترې په تكليف كيږي .

Scanned by CamScanner

دارنګې د حضرت ابن عباس رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ روایت کوي وایي :

قال إذا مات لاحد کم المیت فحسنوا کفنه .

چې کله مړې وشي کفن یې بنائسته کړي بنه کفن ورته واخلي .

نن صبا پاکستان افغانستان کې عام معمول دادی چې مړې وشي نو سان ورته اخلي دا په حدیث کې نه دي راغلې بلکې فقهاء لیکي چې کومه جامه چې دې په ژوند کې استعمالوي هغه دې ورته واخستل شي .

په یو کتاب کې هم نشته چې سان کتان یو رخت ده تاسو هغه واخلي بلکې راغلې سپین واخلي نو دا خو په دا عامو جامو کې هم شته پخوا داسې وه چې یو کتان وه دویم سان وه دا دوه رختونه وه کتان کې دا مشکل وه چې بنه کپړه وه خو سوری یې کم وه نو مړي په کې لفافه کیده نه ، او د سان سور غټ وو خلکو به دا غوره کولو په مقابل د کتان کې .

نن صبا چې غټي غټي کپړي شته نو سان ته څه ضرورت ده حدیث کې راځي :

تاسې خپلو مړو ته بنکلي کفنونه ور واغوندې ځکه دوي هغلته د یو بل سره ملاقاتونه کوي او فخر کوي په کفنونو نو اوس مونږ بنځو ته هم د سان نه کفن جوړوو او سان د نارینو ده .

نو تحسین د کفن په کار ده نارینو ته به د نارینو کپړه اخلي او زنانو ته به د زنانو کپړه اخلي خو سپینه .

وعجلوا بانجاز وصیته وجنبوه جار السوء . د بد ګاونډي نه یې لرې وساتي .

چا عرض وکړو :

یا رسول الله صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ! هل ینفع الجار الصالح في الآخرة .

ولې په قبر کې بنه ګاونډي نفعه رسوي .

قال هل ینفع في الدنیا . آیا نفع رسوي په دنیا کې بنه ګاونډي .

قالوا نعم قال کذلك ینفع في الآخرة.

د آخرت نه مقصد قبر ده نو چې بنه ګاونډي دنیا کې نفع رسوي نو آخرت کې یې هم رسوي .

Scanned by CamScanner

دارنګې روایت د ابي هريرة رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ پیش کوي :

قال رسول الله صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ا كفنوا موتاكم وسط قوم من الصالحين .

دفن کړي مړي په مینځ د صالحینو کې .

فان الميت يتأذى بجار السوء . بد ګاونډي باندې مړي په تکلیف کیږي .

نو اوس دلته علامه قرطبي په دغه آحادیثو شرحه کوي :

قال علماءنا يستحب لك رحمك الله ان تقصد بميتك قبور الصالحين .

مستحب په تاد اشوه الله دې په تا رحم وکړي خپل مړي په مقبره د صالحانو کې دفن کړه .

ومدافن أهل الخير . د اهل خیر مدفن ته .

فتدفنه معهم . له هغوي سره یې دفن کړي .

وتسكن بجاورهم . د هغوي ګاونډ کې وواوسوه .

تبركاً بهم . له وجهې د تبرک نه هغوي باندې .

وتوسلاً إلى الله بقربهم . د هغوي په نزدیکت باندې خدای تعالی ته وسیله ونیسه .

دارنګې عالمګیریه فتوی جلد ۱ صفحه ۱۶۶ ذکر کوي وایي :

ويستحب ان يدفنه بجوار الصالحين لحصول التبرك .

د صالحینو مقبرې سره خواکې مړي دفن کول مستحب دي د حصول د تبرک لپاره .

اوس !!! دا خبره چې زمونږ اهلسنت په یو مزار باندې تمسح کوي تبرک حاصلوي دوي تعجبا مونږ ته مشرکین وایي .نو اوس به راشو صحابو رضوان الله تعالی علیهم اجمعین ته چې تمسح څوک کوي تعجب څوک کوي دوي څوک شول مونږ څوک شو .

البداية والنهاية جلد ۴ صفحه ۳۰۷ د بیروت چاپ د فتح مکې واقعه ذکر کوي :

كانت الصحابة يبتدرون الى وضوء النبي صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ والمشركون يتعجبون من ذلك.

نبي عَلَيْهِ السَّلَامُ اودس وکړو هغه اوبه پاتې شوي رش جوړ شو صحابه یو بل نه مخکې کیږي هغه برکتي اوبو ته ځان رسوي او هغه اوبه په ځان مړي لړي لړي مشرکان ولاړ دي تعجب کوي تبرک په اثر د نبي عَلَيْهِ السَّلَامُ صحابه نیسي او مشرکان ترې تعجب کوي .

Scanned by CamScanner

دارنګې البداية والنهاية جلد ۲ صفحه ۲۷۳ باندې ليکلي : د هغه برکاتو د نبي عليه السلام ذکر کوي : حليمه بي بي نبي اکرم صلى الله عليه وسلم ځان سره روان کړي د شته کې چې د حليمي بي بي اوښه خري نو هلته ګياوې او د خلکو اوښان چې چيرته خري د هغوي اوښانو ته ګياه نه وي بيا به خلکو د دوي اوښانو سره اوښان ځرول .حليمه بي بي خپل خاوند ته وايي :

قد أخذت نسمه مبارکة.

اى زما خاونده ډير عجيب مبارک ماشوم مې اوچت کړې ده عجيبه عجيبه حالات مې وليدل نو نبي عليه السلام تېره وخت د صغر کې د مبارک نسبت شوې دي .

دارنګې البداية والنهاية جلد ۲ صفحه ۴۰ دانيال عليه السلام يو قول ۳۰۰ کاله بل قول ۵۰۰ کاله څه د پاسه څوک چې د عيسى عليه السلام او د نبي عليه السلام مينځ کې د بل پيغمبر قائل دي هغه يې وروسته د عيسى عليه السلام نه ګڼي او څوک چې قائل نه دي هغه زمانه د دانيال عليه السلام مخکې ګڼي له زمانې د عيسى عليه السلام نه .

هغه څه د پاسه ۵۰۰ کاله مخکې وفات شو هغه مبارک چا دفن نه کړو په صندوق کې يې کيخودو څه د پاسه ۵۰۰ کاله دې بادشاهانو ځان سره ساتلې وه څه د پاره .

دغه ځاى کې البداية والنهاية تاريخي واقعه را اخلي دې لپاره يې ساتلې وه چې کله به باران نه کيده دده تابوت به يې راوويسته او تخته د تابوت به يې اوچته کړه او دده مبارک تنه وجود به يې اسمان ته وخود باران به شروع شو دې لپاره يې ساتلې وه څه د پاسه ۵۰۰ کاله دا مسئله شروع وه .

رحمت عالم عمر فاروق صاحب ته ويلي وه که تاسو دغه ښار ته ورسيدې او چا زيري درکړ چې دانيال عليه السلام دغه دې تنه وجود يې دروخوده .

فبشره بالجنة . هغه څوک چې تاسو ته د دانيال عليه السلام زيري درکوي هغه ته تاسو زما لخوا زيرې د جنت ورکړي کله چې صحابه کرام هغلته لاړ ابو موسى اشعري رضي الله عنه لوي لوي صحابه په کې دي.دا تنه مبارکه دوي وليده چاورته زيري هم ورکړ چې دا د دانيال عليه السلام ده.

خط يې راوليږلو امير المؤمنين عمر فاروق رضي الله عنه ته چې مونږ هغه ځاى ته رسيدلي يو دغسې مسئله ده مونږ دې سره څه وکړو ؟

عمر فاروق رضي الله عنه ورته خط ليږي چې چا تاسو ته زيري درکړې وي تاسو هغه ته زيري

Scanned by CamScanner

د جنت ورکړي ما د رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نه داسې اوریدلي وه باقي تنه وجود د دانیال عَلَيْهِ السَّلَام دفن کړي د شپې د خلکو نه پټه ځکه چې تاسې ترې راشي خلک به یې بیا رابهر کړي صحابوو همداسې وکړل او د شپې یې دفن کړ د خلکو نه پټ.

دارنګې البداية والنهاية جلد ۳ صفحه ۳۰ دې کې د هغه بي بي واقعه ده چې کومه هجرة کې نبي عَلَيْهِ السَّلَام د هغې خیمې باندې راغلې وه او دې سره وچه چیلي وه بیا نبي عَلَيْهِ السَّلَام دم کړه او په هغه کې شوده پیدا شول، مشهوره واقعه ده.

بیا یو وخت داسې وو چې دغه بي بي چیرته دشته کې خیمه وهلي ده حضرت صدیق اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ په دغه لار تیریږي ددې چې کوم وړوکي بچي دي هغه مور ته په منډه راځي موریې هغه سړي راغې چې زمونږ خیمې ته راغلي وه مع المبارک سره د مبارک نه نبي عَلَيْهِ السَّلَام نه د مبارک تعبیر کوي .موریې رابهر شوه د خیمې نه صدیق اکبر صاحب ته وایي اما کنت ته نه یې هغه سړي چې راغلې وې زمونږ کورته د مبارک سره صدیق صاحب ورته وویل چې یمه وایي هغه سړي څوک وه بیا ورته صدیق اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قصه کوي بیا یې راولي او په نبي اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ایمان راوړي.

نو د صحابوو په زمانه کې نبي عَلَيْهِ السَّلَام ته لفظ د مبارک استعمال شوي ده نو مخلوق ته استعمال د مبارک نا روا نه دي.

الدین الخالص د امین الله بشاوري باندې لیکلي دا صفحه ۳۴۴ ازدیاد الایقان بحفظ شعب الایمان رساله لیکي:

سئلني الاخ سمیع الله الحافظ عن عدد شعب الایمان کم هي وهل وردت جملتاً في حدیث وهل هناك الرساله حاویة لهذا الشعب فاجبته.

ما ترې جواب ورکړي.

فاجبته بهذه الرسالة الطيبة المباركة.

ما په دې خپله رساله مبارکه جواب ورکړي نو د بشاوري رساله مبارکه ده او که د محمد مصطفی صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لارو ته دې مبارکې وویلې نو شرک ده نو که مبارک غیر الله ته شرک شي نو دا رساله خو مخلوق ده.

Scanned by CamScanner

دارنګې فتوح الشام جلد ۱ صفحه ۸۱ باندې لیکي : ضرار بن ازور رضي الله عنه د حضرت خالد رضي الله عنه دست راست وو عبدالرحمن بن ابي بکر یې چپ لاس وه دا دواړه دده په هر یوه حمله او جهاد کې به ورسره وو حضرت ضرار بن ازور به قمیص نه اغوسته ده ته به لنډه غر ویل کیده .

دې به چې کوم جهاد کې لاړ نو قیصر روم یې ډیر حیران کړې وه هغه به جاسوسان صف د مسلمانانو ته راولیږل چې وګوري هغه بې قمیصه شته ورسره او که نه ؟ که چا به وویل چې شته نو بیا به یې پهلوانان نه جنګول وایي ډارک جنګ وکوي د وجود نه کم وه خو چې څومره مضبوط پهلوان به راغي خالد صاحب ته یې وویل چې اجازه زه مقابلې ته ورځم .

چا ورته وویل قمیص ولې نه آغوندې وایي بیا کافر وایي چې لاندې یې زغره ده نو ده یوه کارنامه جنګ کې وکړه حضرت خالد صاحب ورته راتاویږي :

فلما انکشف الکرب . هر کله چې جنګ خلاص شو خالد صاحب نه خلک تاو شوې وه او دې یې مینځ کې ګیر وه .

ضرار چا خبر کړ چې خالد بن ولید ګرفتار دې په مینځ د جنګ کې نو دې مبارک په اس پسې ورغې داسې جنګ یې وکړو چې دا ټوله محاصره د خالد صاحب یې ماته کړه .

خالد صاحب چې د ضرار صاحب دا مقابلې ته وکتل نو وې ویل :

افلح الله وجهك يا ابن الأزور فما زلت مباركاً في كل افعالك .

خدای تعالی دې فلاح درکړي ای ضرار بن ازوره چې کوم کار ته مخه کړي مبارک یې د برکت نه ډک یې نو نسبت د مبارک ضرار بن ازور رضي الله عنه ته وشو .

دارنګې فتوح الشام صفحه ۱۱۶ جلد اول :

ان خالدا ما يخذل أبدا ومعه ذؤابة المصطفى صلى الله عليه وسلم .

حضرت خالد رضي الله عنه کله هم جنګ کې شکست نه ده خوړلې وجه داوه چې ده سره ټوپي کې زلفې مبارکې د نبي علیه السلام وې هغه یې جمع کړې وې :

القلنسوة المباركة وقد نسيها فأخذتها واسرعت اليه كما ترى .

یوه ورځ ترې هیره شوه ما راواخسته ورووه مې رسوله .

Scanned by CamScanner

دارنګې فتوح الشام جلد اول صفحه ۱۶۹، په دې کې هغه توسل د حضرت علي او عباس رضي الله عنه صاحب مذکور ده چې باب د توسل کې ذکر شوې دي د نبي اکرم صلى الله عليه وسلم روضې سره دعا کول تبرک دي.

دارنګې فتوح الشام جلد ۱ صفحه ۱۷۱ د ابو سعيد رضي الله عنه سعيد ابن عامر هغه غار ته لاړل کوم چې حديث کهف والرقيم کې راځي په غزواتو کې دې ځای ته ورسيدل مجاهدين عرض کوي:

يا سعيد وما الرقيم؟ رقيم څه شي ده؟.

اما تعرفه فحدثهم بحديث الرقيم قال سعيد فعجبوا من ذلك ثم اقبلت بهم الى الغار فصلوا فيه.

داټول مجاهدين مې دې غار ته راوستل هلته يې دوه دوه رکعته لمونځ وکړو.

نو دا عمل د صحابو ده چې د اولياو د مدفن سره اصحاب کهف دلته دفن وه او هغې په خوا کې دوي مونځ وکوه.

﴿قَالَ الَّذِينَ غَلَبُوا عَلَىٰ أَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِم مَّسْجِدًا﴾.

وويل هغو چې غالب وه په دين د دوي يعنې مؤمنان وه مونږ په دوي مسجد جوړوو نو بيا مسجد جوړ شو خلکو به د برکت لپاره هلته مونځ کوه.

دارنګې فتوح الشام صفحه ۲۱۰ جلد اول کې ليکلي دي: مخکې دده يعنې د خالد صاحب د ټوپي واقعه ذکر شوه چې ترې غورځيدلې وه.

دارنګې فتوح الشام صفحه ۹ جلد دويم يوه غزوه ده نجده کې يو ناڅاپه حمله وشوه:

ثم اسرع الى خيمته ولبس لامته وقلنسوته المباركة وركب جواده.

حضرت خالد رضي الله عنه په منډه خيمې ته دننه شو خپله جنګي ټوپي يې په سر کړه او قلنسوه مبارکه يې په سر کړه چې کومه کې زلفې وې.

دارنګې فتوح الشام جلد ۲ صفحه ۲۷ کې ليکلي دي: فتحه د طرابلس د شام دې کې اهل د طرابلس د شام شکريه ذکر کوي چې هغو وويل:

ونحن نسجد للصلبان ونعظم الصور. مونږ د شپيليو او نورو شيانو تعظيمونه کول يا

Scanned by CamScanner

دصورو او مونږ نصرانيان وو تر دې چې مونږ ته عربان راغلل :

فهدانا والحقنا بهم ببركة نبيهم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. د نبي عَلَيْهِ السَّلَامُ په برکت يې مونږ ته هدايت وکوه.

دارنګې فتوح الشام جلد دوهم صفحه ۳۲ کې فتحه د مصر ذکر کوي :

وملك المسلمون أقاصي البلاد ببركة نبينا محمد صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

د عمر صاحب زمانه کې صحابه لرې لرې ښاريو باندې قابض شول دا ټول برکات د نبي عَلَيْهِ السَّلَامُ وه.

دارنګې فتوح الشام جلد دويم صفحه ۶۳ کې : هغه بحر د مصر چې کوم راپورته کيږي او عمر فاروق رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ورته خط ليکلي وه هغه واقعه نقل کوي نو وايي چې د مصر خلک اوچت شول د دغه تکليف نه.

ببركة عمر بن الخطاب رَضِيَ اللهُ عَنْهُ وانقطعت عن أهل مصر تلك السنة السيئة ببركة عمر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ

دارنګې چې کله بيت المقدس فتحه شو نو هلته يو کاڼې ده په هغې کې نقش د يو قدم ښکاريږي خلک به راتلل دغه کاڼې به يې ښکلوه دا قدم به يې هم ښکلوه مسلمانان مجاهدين راغلل دې عالم د عيسويانو نه تپوس وکوه چې دا خلک ولې دا کار کوي وايي دوي دا ګمان کوي چې داد عيسى عَلَيْهِ السَّلَامُ قدم ده ماته پته ده چې داد حضرت محمد صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قدم ده چې کله معراج ته تللو دا هغه قدم ده مسلمانان چې کله پوي شول:

لما رأى المسلمون يعظمون الصخرة ويقبلون القدم.

مسلمانان رامات شول دا قدم يې ښکلوه نو عيسويان دې خپل عالم ته راغلل چې مسلمانان خو هم د عيسى عَلَيْهِ السَّلَامُ قدم ښکلوي.

هغه ورته وويل چې دا خو ستاسو ګمان دې چې داد عيسى عَلَيْهِ السَّلَامُ قدم ده ماته معلوم ده چې داد حضرت محمد صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قدم ده نو صحابه مجاهدين هغه قدم ښکلوي چې کوم په کاڼې کې موجود دي. بيت المقدس کې داشته معروفه دا وه چې داد حضرت عيسى عَلَيْهِ السَّلَامُ قدم دې خو حقيقت کې داد حضرت محمد صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قدم وه که داد حضرت عيسى عَلَيْهِ السَّلَامُ قدم وې هم تقبيل يې روا ده.

Scanned by CamScanner

دا جدا خبره ده چې د عیسویانو مخکې دومره تعظیم چې هغوي پرې خوشحالیږي مه
کوه لیکن در حقیقت هم ذي برکت انسان دي .
د حضرت ابراهیم عَلَیهِ السَّلَام قدم مقام ابراهیم چې ورته وایي امر کیږي :
﴿وَاتَّخِذُوا مِن مَّقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى﴾ .
نو دا ثابتوي دا خبره چې د یو ولي قدم کوم ځای سره ولږیږي او ناسته یې وشي د هغه
ځای سره مونځ شرک نه دي بلکې دا روا دي ځکه امر مونږ ته کیږي .
دارنګې فتوح الشام جلد دویم صفحه ۱۸۲ امام واقدي سند سره ذکر کوي سعد
رَضِيَ اللهُ عَنهُ کوثاریا ته راغې نزل کوز شو :
في المكان الذي سجن فيه ابراهيم الخليل عَلَیهِ السَّلَام . کوم ځای کې چې ابراهیم عَلَیهِ السَّلَام
نمرودیانو جیل ته اچولې وه نو جیل کې دده وخت تیر شوې وه .
چا ورته وویل ابراهیم عَلَیهِ السَّلَام دلته جیل خوړلې نو دې د آس نه راکوز شو .
فصلی فیه . دوه رکعته مونځ یې هلته وکړو .
ځکه ابراهیم عَلَیهِ السَّلَام دغه کوټه کې وخت تیر کړې وه .
وحمد الله وصلی علی رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيهِ وَسَلَّمَ .
دارنګې فتوح الشام جلد ۲ صفحه ۲۰۴، په فتحه د بهنسا کې د صحابه کرامو روایت
ذکر کوي چې مونږ دغه علاقې ته لاړو .
فزرنا الجبانة في ساعة الاسحار ورأينا ما فيها من الانوار و بزيارة قبور السادة والاخيار
نرجوا من الله ان يحط عنا الذنوب والاوزار فلما قضينا الزيارة ولاحت لنا تلك الاشارة اخبرنا عن
تلك السادة الامجاد وما كان لهم من الصبر على الغزو والجهاد .
دا ښار چې مونږ ونیوه د سحر وخت کې مونږ ووتو روان شو او په دې ښار کې چې
څومره زیارتونه وو هغه مو وکړه دې دپاره مو وکړ :
نرجو من الله ان يحط عنا الذنوب والاوزار .
چې مونږ نه ګناهونه پرې ورژیږي کله چې مونږ زیارتونه خلاص کړل وروسته بیا خلک

For More Books Click On Ghulam Safdar Muhammadi Saifi

راغونه شول هغوي ته مې تقرير وكوه او د بهنسا د فتحې واقعه مې ورته ذكر كړه.

دارنګې تاريخ ابن هشام جلد ۲ صفحه ۱۱۲ د ابي ايوب انصاري واقعه ده:

نبي اكرم ﷺ مدينه منوره كې دده كور كې ديره وه روټي به يې ورته راوړه ابي ايوب تر هغې روټي نه خوړله ترڅو د نبي اكرم ﷺ پاتې شونې ونه خوري. يوه ورځ روټي واپس راغله هيڅ لاس په كې نه وو وهل شوې ابي ايوب رضي الله عنه فرمايي:

كنا نصنع له العشاء. مونږ به د ماخوستن روټي تياروله.

فاذا رد علينا فضله تيممت انا وام ابي يوب.

چې كله به كاسه راغله واپسي د نبي عليه السلام نه نو ما او زما بي بي ام ايوب لټول به موضع د لاس د نبي عليه السلام.

فأكلنا منه نبتغي بذلك البركة. خوراك مو كوه او طلب د بركت به مو كوه.

دا چند حوالې د ابن هشام ذكر شوې.

دارنګې اعلام النبلاء جلد ۲۰ صفحه ۲۰۹ په شان د احمد بن علي بن جعفر كې ليكي وايي:

هو عالم النسابور. د نسابور جيد عالم وه.

قبره يزار يتبرك به. د قبرېې زيارت كولې شي خلك پرې تبرك حاصلوي.

دارنګې سير اعلام النبلاء جلد ۲۲ صفحه ۱۴۰، په شان د خوارزم شاه بادشاه كې ليكي:

يتبرك باهل الدين. ده به طلب د تبرك كوه په اهل دين باندې.

دارنګې التدوين باخبار القظوين جلد ۱ صفحه ۱۳۰، په شان د محمد بن عدم الغزنوي كې ليكي:

يتبرك به و يستفاد من علمه.

دارنګې التدوين باخبار القظوين جلد ۲ صفحه ۱۳۳ په شان د ابراهيم صاحب كې ليكي:

ربما كانت بها كانت وفاته وقبره يزار و يتبرك به.

Scanned by CamScanner